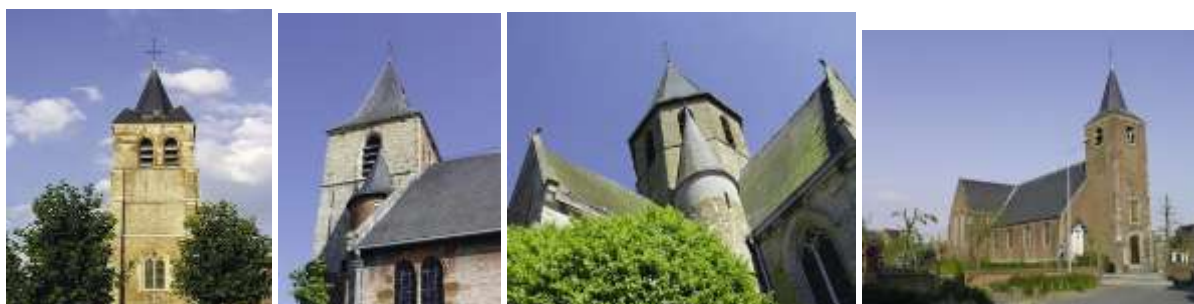

KERKENBELEIDSPLAN 2026-2031

GERAARDSBERGEN

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	2
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	7
2. FICHE PER KERKGEBOUW	9
2.1. Sint-Bartholomeuskerk in Centrum Geraardsbergen.....	9
2.1.1. Identificatie.....	9
2.1.2. Beschrijving	10
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	12
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	12
2. Sint Macariuskerk in Nederboelare.....	17
2.2.1. Identificatie.....	21
2.2.2. Beschrijving	22
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	26
2.3. Sint Bavokerk in Goferdinge	
2.3.1. Identificatie.....	
2.3.2. Beschrijving	
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.4 .Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk in Moerbeke	
2.4.1. Identificatie.....	
2.4.2. Beschrijving	
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	

2.5. Sint Pietersbandenkerk in Ophasselt	
2.5.1. Identificatie.....	
2.5.2. Beschrijving	
2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.6. Sint Amanduskerk in Viane.....	
2.6.1. Identificatie.....	
2.6.2. Beschrijving	
2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.7 Onze-Lieve Vrouwekerk in Zandbergen	
2.7.1. Identificatie.....	
2.7.2. Beschrijving	
2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.7.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.8 Onze-Lieve Vrouw Kerk in Zarlardinghe	
2.8.1. Identificatie.....	
2.8.2. Beschrijving	
2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.9 . Onze-Lieve-Vrouwekerk in Grimminge	
2.9.1. Identificatie.....	
2.9.2. Beschrijving	
2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	

2.10 . Sint-Pietersbandenkerk in Idegem	
2.10.1. Identificatie	
2.10.2. Beschrijving	
2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
 2.11. Sint-Jan Baptist de Doperkerk in Nieuwenhove	
2.11.1. Identificatie	
2.11.2. Beschrijving	
2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
 2.12 Sint-Martinuskerk in Onkerzele.....	
2.12.1. Identificatie	
2.12.2. Beschrijving	
2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.12.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
 2.13. Sint Aldegondekerk in Overboelare	
2.13.1. Identificatie	
2.13.2. Beschrijving	
2.13.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.13.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
 2.14. SintAmanduskerk in Schendelbeke	
2.14.1. Identificatie	
2.14.2. Beschrijving	

2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.15. Sint Matheuskerk in Smeerebbe-Vloerzegem.....	
2.15.1. Identificatie	
2.15.2. Beschrijving	
2.15.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.15.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.16 Sint Amanduskerk in Waarbeke	
2.16.1. Identificatie	
2.16.2. Beschrijving	
2.16.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.16.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.17. Sint Amanduskerk in Smeerebbe (Vloerzegem)	
2.17.1. Identificatie	
2.17.2. Beschrijving	
2.17.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.17.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
 3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	93
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	95
BESLUIT	96

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Geraardsbergen:

1. Sint Bartholomeuskerk, Markt, 9500 Geraardsbergen Centrum.
2. Sint Machariuskerk, Felicien Cauwelstraat 11, 9500 Nederboelare
3. Sint Bavokerk, Kastanjestraat, 9500 Goeferdinge
4. Onze-Lieve Vrouw Geboorte kerk, Moerbekeplein, 9500 Moerbeke
- 5.. Sint-Pietersbanden kerk, Ommegangstraat te 9506 Ophasselt.
6. Sint Amanduskerk, Edingseweg 539 te 9500 Viane.
7. Onze-Lieve-Vrouwekerk, Zandbergeplein, te 9506 Zandbergen
8. Onze-Lieve-Vrouwekerk, Zarlardingplein te 9500 Zarlarding
9. Onze-Lieve-Vrouwekerk Grimmingeplein te 9506 Grimminge
10. Sint -Pietersbandenkerk, Idegemplein 9506 Idegem
11. Sint-Jan de Doperkerk, Zijpstraat te 9506 Nieuwenhove
12. Sint-Martinuskerk, Onkerzelestraat, te 9500 Onkerzele
13. Sint-Aldegondekerk, Pol Antheunisstraat 8 te 9500 Overboelare
14. Sint-Amanduskerk, Schendelbekeplein 9506 Schendelbeke
15. Sint-Matheuskerk Vloerzegemstraat 9506 Smeerebbe-Vloerzegem
- 16 Sint-Amanduskerk Waarbekeplein te 9506 Waarbeke
- 17 Sint Amanduskerk, Smeerebbestraat te 9506 Smeerebbe Vloerzegem

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de stad Geraardsbergen, het centraal kerkbestuur van Geraardsbergen en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

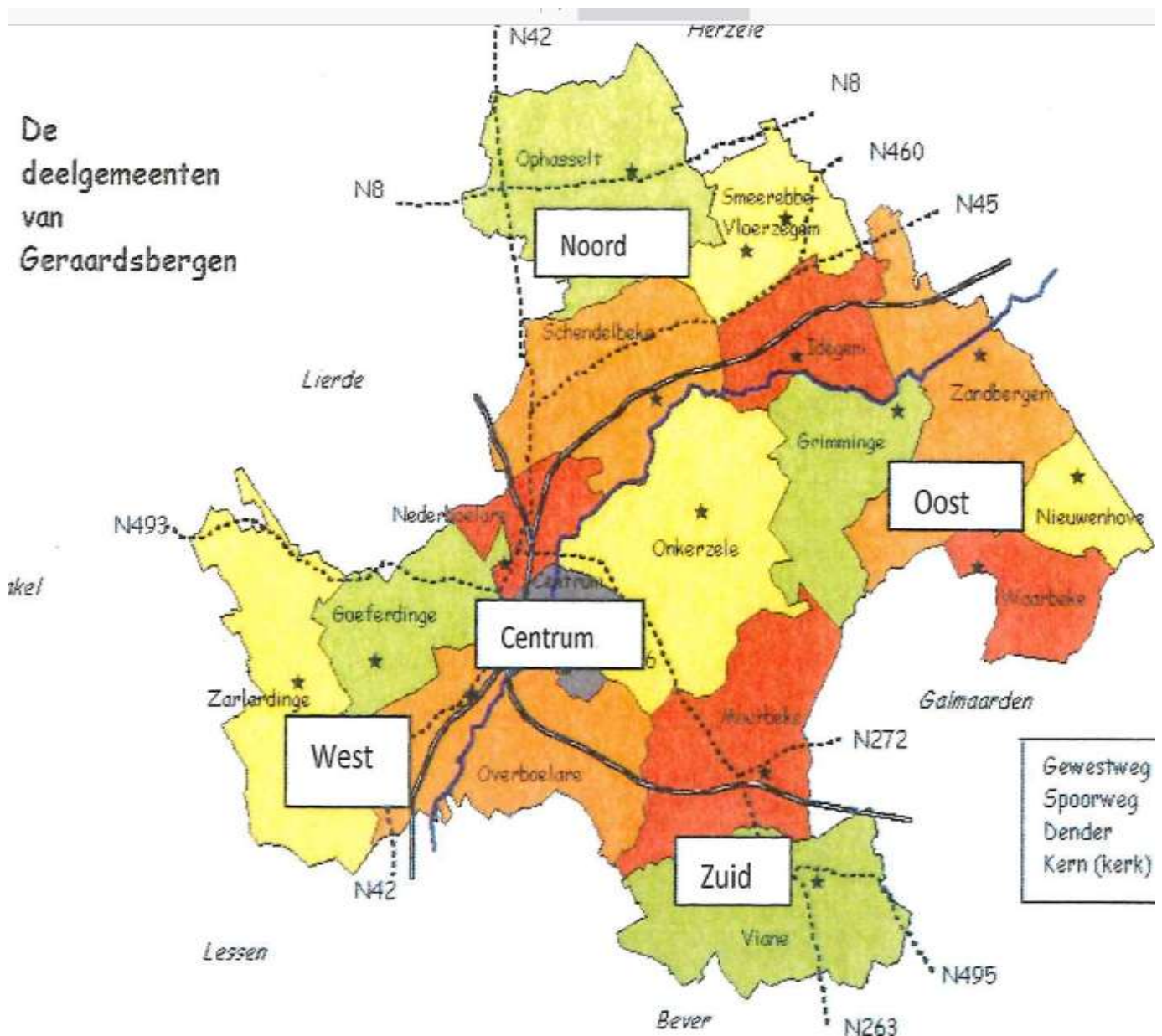
- door de bisschop van Gent opdatum;
- door de gemeenteraad van de stad Geraardsbergen opdatum.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving van de cultuur historische waarde met de informatie gegevens uit de databank “inventaris van het bouwkundig erfgoed Vlaanderen” , een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening Bisdom Gent

Handtekening stad Geraardsbergen

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Op basis van het pastoraalplan van 2024 worden de 17 parochiekerken opgedeeld in 4 categorieën:

a) Centrumkerken voor centrale vieringen

1. Sint Bartholomeuskerk, Markt, 9500 Geraardsbergen Centrum.
2. Sint Machariuskerk, Felicien Cauwelstraat 11 9500 Nederboelare.

b) Kerken met zondagsviering (1x per maand of per 2 maanden), evaluatie ervan volgt later.

3. Sint Bavokerk , Kastanjestraat , 9500 Goeferdinge
4. Onze-Lieve Vrouw Geboorte kerk, Moerbekeplein, 9500 Moerbeke
- 5.. Sint-Pietersbanden kerk, Ommegangstraat te 9506 Ophasselt.
6. Sint Amanduskerk, Edingseweg 539 te 9500 Viane.
7. Onze-Lieve-Vrouwkerk, Zandbergeplein, te 9506 Zandbergen
8. Onze-Lieve-Vrouwkerk, Zarlardingeplein te 9500 Zarlardinge.

c) Andere kerken die openblijven voor de eredienst zolang ze geen herbestemming of nevenbestemming, niet verenigbaar met de eredienst, hebben

9. Onze-Lieve-Vrouwkerk Grimmingeplein te 9506 Grimminge
10. Sint -Pietersbandenkerk, Idegemplein 9506 Idegem
11. Sint-Jan de Doperkerk, Zijpstraat te 9506 Nieuwenhove
12. Sint-Martinuskerk, Onkerzelestraat, te 9500 Onkerzele
13. Sint-Aldegondekerk, Pol Antheunisstraat 8 te 9500 Overboelare
14. Sint-Amanduskerk, Schendelbekeplein 9506 Schendelbeke
15. Sint-Matheuskerk Vloerzegemstraat 9506 Smeerebbe-Vloerzegem

d) Kerken met herbestemming.

- 16 Sint-Amanduskerk Waarbekeplein te 9506 Waarbeke.
- 17 Sint Amanduskerk , Smeerebbestraat te 9506 Smeerebbe(Vloerzegem).

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint Bartholomeuskerk in Geraardsbergen -Centrum

2.1.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Bartholomeus**

Geografische ligging:- Markt, te 9500 Geraardsbergen - Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur: Bisdom Gent – Dekenaat Zottegem- Parochie: Sint Bartholomeus

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming(en)/vastgesteld

- - **Beschermd als monument**, is aangeduid als **beschermd monument** [Parochiekerk Sint-Bartholomeus](#)
Deze bescherming **is geldig** sinds 28-12-1936
- Maakt deel uit van de Markt of Beschermd stadsgezicht .

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Stoere basilicale kerk, de markt dominerend. In de 13de eeuw bevond zich hier de vroeg-gotische kapel van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Markt; parochiekerk vanaf 1412.

In 1476 bouw van een gotische kerk, voltooid in 1617; bediening afhankelijk van de Sint-Adriaans abdij. De plattegrond ontvouwde: een driebeukig schip met drie traveeën, een uitstekend transept met vierkante kruisingstoren, geflankeerd door vier ronde arkeltorentjes, een basilicaal koor van twee traveeën met zijkapellen, vijfzijdige koorsluiting met kooromgang en veelzijdige transkapellen, vijfzijdig ten noorden en zuiden, een centrale zevenzijdig.

In 1485, bouw van de Sint-Joriskapel ten noorden op de overblijfselen van de eerste kapel; verwoest in 1566 tijdens de godsdiensttroebelen.

In de 17de eeuw optrekken van twee aanbouwtjes aan de westgevel. In de 18de eeuw krijgt de kerk een barok uitzicht: de aanbouwtjes aan de westgevel verdwijnen, deur en vensters worden gewijzigd. Een lantaarn vervangt de forse kruisingstoren. Segmentboogvensters worden aangebracht. Barok interieur voornamelijk door Gillis de Ville.

In 1834, zuidelijke sacristie en bergplaats in de oksel van het koor en de zuidelijke transeptarm.

In 1880-1896, grondige restauratie van de kerk in neogotische stijl onder leiding van architect A. Van Assche; de kerk krijgt nagenoeg haar gotisch volume en uitzicht terug.

De huidige plattegrond komt grosso modo overeen met deze van de kerk van 1476. Op de plaats van de Sint-Joriskapel, bevindt zich heden de Onze-Lieve-Vrouwekapel heropgebouwd bij de restauratie, zuidoostgevel met neogotische doopkapel en aansluitende Heilige Grafkapel toegevoegd bij de restauratie en hoger vermelde zuidelijke sacristie van 1834. De oudste delen van de kerk zijn grosso modo opgetrokken uit Doornikse hardsteen: westgevel, noord- en zuidoostgevel van de zijbeuken, noord- en zuidtranseptgevels; sokkel van het koor en van de Onze-Lieve-Vrouwekapel; bij de restauratie voornamelijk gebruik van baksteen: lichtbeuk, kruisingstoren en koor; gebruik van zandsteen voor neublokken en venster- en deuromlijstingen (deels hergebruikt materiaal); bakstenen zuidelijke sacristie en natuurstenen doopkapel en Heilige Grafkapel. Middenbeuk, transept, koor en zijkapellen onder zadeldaken (leien), zijbeuken onder lessenaarsdaken (leien).

Aan westelijke gevelzijde, bordes met steektrappen en opengewerkte neogotische balustrade van hardsteen. Westgevel met neogotische spitsboogdeur in omlijsting van hardsteen met deels geprofileerd boogtracé; aan weerszijden erboven dito spitsboogvensters met afzaat en doorlopende archivoltten.

Noordgevel met gedicht segmentboogdeurtje met sporen van zandstenen omlijsting. Middenbeuk, zijbeuken, transept en koor met transkapellen, voorzien van grotendeels vernieuwde spitsboogvensters in kwartholle zandstenen omlijsting en dito hoekblokken, afzaat.

Vierkante kruisingstoren onder naaldspits (leien), volledig heropgericht bij de restauratie. Baksteenbouw met negblokken van zandsteen, flankerende arkels, bekronende balustrade, rondboogvormige galmgaten.

Noordelijke transkapel met classicistische rechthoekige deur in omlijsting van hardsteen. Onze-Lieve-Vrouwekapel, heropgebouwd bij restauratie. Westerpuntgevel met zeszijdige dakruiter, spitsboogdeur met geprofileerd boogtracé, daarboven oculus (deels hergebruikt materiaal).

Middenbeuk met tweeledige opstand: spitsboogarcaden op hardstenen zuilen met bladkapitelen en spitsboogvormige bovenlichten. Hoofd- en zijbeuken en transeptarmen overkluisd met kruisribgewelven. In kruising, kruisribgewelf op pijlers. Koor, kooromgang en zijkapellen overwelfd met kruisribgewelven, transkapellen met zes lobbige kruisribgewelven. Onze-Lieve-Vrouwekapel, doopkapel en Heilige Grafkapel met tongewelf. Schildering van het koor door L.B. Bert-de l'Arbre in het laatste kwart van de 19de eeuw.

Meubilair

Schilderij "De Marteling van de H. Bartholomeus", door G. de Craeyer of J. Van der Heyden (eerste helft 17de eeuw); drie staties van de kruisweg door Domien van den Bossche (circa 1808); schilderij "De Marteldood van de Heilige Bartholomeus", door P. van Huffel (1818).

Neogotisch retabel in de Onze-Lieve-Vrouwekapel (1894). Barokhoofdaltaar uit de 17de eeuw ; zijaltaren: Noordelijke zijkapel (1818), zuidelijke zijkapel (tweede helft 19de eeuw); in zuidelijk transept (1894); in zuidelijke kapel (19de eeuw); drie biechtstoelen in Lodewijk XV-stijl door Gilles de Ville (Geraardsbergen) (midden 18de eeuw); neogotische biechtstoel (19de eeuw); preekstoel door Gilles de Ville en P. Pepers (Brugge) (1770); koorgestoelte door Gilles de Ville (1755). Doopvont in arduin met koperen deksel (1620).

Het orgel werd in 1890 gebouwd door Charles Anneessens en in 1970 uitgebreid tot 4000 pijpen. Het werd volledig gerestaureerd in 2013.

Traditie.

In 1515 brengt men in een plechtige processie de relik van Sint-Bartholomeus vanuit de kartuizerpriorij in het naburige dorp Sint-Martens-Lierde naar Geraardsbergen. Bartholomeus wordt aanroepen tegen zenuw- en huidziekten, en is onder meer de patroonheilige van de leerlooiers en huidvetters. De relikken van de heilige zijn opgeborgen in een magnifiek zilveren schrijn (ca. 1675–1700). De rijke ornamentiek ademt de plechtige zwier van de Franse Lodewijk XIV-barok. Sinds de overdracht van de relikken in 1515 gaat er elk jaar, op de zondag na 24 augustus – de feestdag van de heilig –, een ommegang uit. Al meer dan 500 jaar torsen leden het reliekschrijn op hun schouders doorheen de stad. Deze processie werd in 2016 erkend door de Vlaamse regering en opgenomen in het Vlaams Immaterieel Cultureel Erfgoed.

b) Bouwfysische toestand

Inspectierapport "Interieur" dd. december 2023: behandeling van houten meubilair (oppervlakteschimmel en zwamaantasting) en conservatie van divers textiel.

Inspectierapport Extérieur dd. 2020: dringende herstellingswerken aan de kapconstructies van de koorkapellen en aan de kapconstructie van de noordelijke zijbeuk, herstellen van monumentale natuurstenen trap hoofdingang, periodiek schilderen van het buitenschrijnwerk

c) Architecturale mogelijkheden .

Gelet op het actueel en toekomstig gebruik van deze hoofdkerk zijn geen architecturale ingrepen opportuun, behalve een aanvullend sanitaire ruimte. Gelet op het feit dat het kerkgebouw zelf alsook de ruimte er rond (Marktplaats) beschermd zijn, zal een voorafgaand onderzoek noodzakelijk zijn om na te gaan wat hier juridisch mogelijk is.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen op het marktplaats, goed bereikbaar met openbaar busvervoer. In de buurt zijn er nog andere publieke gebouwen zoals het Stadhuis, Toeristisch Centrum en diverse horecagelegenheden met zalen. Er is een ruime parking in de buurt (Vesten). Andere gebedsruimten zijn minstens 1 km verwijderd van dit kerkgebouw.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In deze kerk vinden heel wat **erendiensten** plaats, 142 in het laatste kalenderjaar. Wekelijkse zondagsmis, wekelijkse maandagsmis, occasionele misvieringen, dopen, huwelijken, uitvaarten, vormsel, Taizé gebed, liturgisch ochtendgebed in de Advent en in de Vasten.

Te Deum, 11 november viering, 21 juli viering, 11 juli viering, Cecilia misviering, concert-mis
lokale Harmonie Trouw aan de Kunst

Ook **niet religieuze evenementen** die verenigbaar zijn met het sacrale karakter van het gebouw gaan reeds door in deze hoofdkerk: concerten, tentoonstellingen, voordrachten, wekelijkse toeristische rondleidingen, ...

Permanente (museumkast) en tijdelijke tentoonstellingen (Brevier van Geraardsbergen, Geraardsbergse kant, Kunstacademie; meerdere orgelconcerten per jaar ihkv de Anneessensreeks georganiseerd door de Kerkraad, socio-culturele verenigingen, stadsdiensten, Kunstacademie, CC De Abdij, verenigingen van buiten de stad (Les petits chanteurs de Lessines, Lionsclub, Davidsfonds, Marnixring etc.)

2.2 Parochiekerk Sint -Macharius in Nederboelare

2.2.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Machariuss

Geografische ligging:- Felicien Cauwelstraat 11 9500 Geraardsbergen - Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:- Bisdom: Gent - Dekenaat Zottegem.- Parochie: Sint Bartholomeus

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming(en)/vastgesteld

is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Macharius](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Tot in 1798 fungeerde de slotkapel als parochiekerk, later was Nederboelare aangewezen op Geraardsbergen voor de godsdienstbeoefening. Inwijding van een eigen parochiekerk op 17 september 1972.

Vlak afgedekte zaalkerk met losstaande driezijdige toren naar ontwerp van de architecten E. Leus, P. Gavel (Gent) en R. Borremans (Geraardsbergen), gegevens aangebracht op een gedenksteen in de hal.

b) Bouwfysische toestand

Het bouwkundige inspectie verslag van Monumentenwacht van 2020 is telkens de leidraad geweest voor het uitvoeren van renovatiewerken aan de kerk. De opmerkingen zijn voor 80% reeds weggewerkt. Zo is in 2022 de torenspits volledig vernieuwd en het betonrot met loskomende delen hersteld. Het opstarten van het persoon toegankelijk maken van de kerk volgens de normen van de brandweer heeft heel wat andere punten aangeraakt waardoor bv. de volledige elektriciteit moet vernieuwd worden.

Er blijven nog heel wat aandachtspunten over.

C. Architecturale mogelijkheden van het gebouw

- De kerk bestaat uit twee delen die in eerste instantie bestemd zijn voor de eredienst. Het grote deel kan 499 personen plaatsen en kan, naast de eredienst, multifunctioneel gebruikt worden (o.a. tentoonstelling, concert, voordrachten, repetities,
Het tweede deel, 'de winterkapel, volledig afgescheiden van het grote deel, wordt ook gebruikt voor de eredienst en kan ongeveer 60 à 70 personen herbergen. Ook dit deel kan multifunctioneel gebruikt worden.
- Achteraan de kerk is er een sanitaire blok bestaande uit twee toiletten en wastafels.
- Naast de hoofdingang en de nooduitgang is het niet de bedoeling om bijkomende deuropeningen te maken.
- Het is een open kerk, zonder zuilen. Er is geen preekstoel aanwezig en de biechtstoelen bevinden zich achteraan de kerk. Deze zijn geen belemmering voor architecturale ingrepen. Dit is evenwel niet de bedoeling.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw maakt geen deel uit van een beschermd dorpsgezicht.

Er is een ruime parking aanwezig 50 à 70 parkeerplaatsen. In de onmiddellijke nabijheid is er een bushalte aanwezig de lijn 131 en 49.

Er is geen school in de onmiddellijke omgeving, maar zo nodig kunnen scholen van de kerk gebruik maken voor misvieringen of andere activiteiten (o.a. proclamatie)

Aangezien nabij de kerk de parochiezaal staat, hebben de dorpsraad en de lokale socio-culturele verenigingen (Markant, Okra, Raak, Samana) geen nood om het kerkgebouw te gebruiken als ontmoetingsruimte.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Het kerkgebouw wordt, als 2de centrale kerk, voor liturgische activiteiten gebruikt:
 - o Weekendvieringen (zaterdag en zondag)
 - o Vieringen op feestdagen (kerstmis, goede week, Allerheiligen, boeteviering)
 - o Catechese
 - o Doopsels
 - o Begraffenissen

In totaal vonden in deze kerk 126 erediensten plaats in het laatste kalenderjaar.

- Niet-liturgische activiteiten:
 - o Optredens van concertband Cecilia (2 à 3 maal/jaar) en zangkoor Pro Musica
 - o Repetities van het zangkoor Pro Musica
- Naast het bovenstaande gaan er geen andere activiteiten door. Het kerkgebouw biedt ook andere mogelijkheden (o.a. tentoonstellingen, voordrachten), maar in het verleden werd hier weinig gebruik van gemaakt.
- Occasioneel wordt het kerkgebouw door Samana en Okra gebruikt voor vieringen. De winterkapel wordt door het zangkoor 'Pro Musica' gebruikt als repetitieruimte.

>> Vanuit de dienst samenleving:

Geografisch biedt deze kerk veel mogelijkheden, gezien er zich geen begraafplaats bevindt rond de kerk. De kerk heeft voldoende parking en ruimtelijk zijn er in de toekomst linken mogelijk met het (nog te ontwikkelen) bedrijventerrein en het sportcomplex.

2.3. Parochiekerk Sint-Bavo in Goferdinge.

2.3.1. Identificatie

***Naam:* Parochiekerk Sint-Bavo**

Geografische ligging:- Kastanjestraat te 9500 Geraardsbergen - Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:- Bisdom: Gent - Dekenaat Zottegem.- Parochie: Sint Bartholomeus

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming(en)/vastgesteld : geen beschermd gebouw

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Bavo met kerkhof](#)
Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

Vernieuwde pseudo-basilicale kerk met omringend, ommuurd kerkhof. Classicistische kerk van 1776, hernieuwd in 1971-1974 naar ontwerp van architect R. Borremans, gegevens vermeld op een gedenksteen in de kerk.

De plattegrond ontvouwt een vierkante westertoren met ten zuiden een ronde traptoren, waarnaast een rechthoekig portaal; een ronde doopkapel ten noorden; driebeukig schip van vijf traveeën en een koor met twee rechte traveeën en driezijdige sluiting; noordelijke en zuidelijke sacristie. Baksteenbouw op plint van natuursteen (hergebruikt materiaal); schip en koor onder zadeldak, sacristieën onder afgesnuit zadeldak (leien).

Westergevel met neoromaanse inslag. Noord- en zuidgevel met classicistische rondboogvensters in vlakke omlijstingen met imposten en sluitsteen. Noordgevel met rechthoekig gedicht deurtje. Toren met kruisribgewelf met klokkengat. Middenbeuk: Toscaanse zeilen op achzijdige arduinen sokkels en arduinen kapitelen onder rondboogarcaden; tongewelf. Zijbeuken onder half tongewelf. Koor onder tongewelf met half koepelvormige sluiting.

Mobilair: hoofd- en zijaltaren (18de eeuw); biechtstoel en preekstoel (18de eeuw); koorgestoelte (19de eeuw). Arduinen doopvont (15de eeuw)

Traditie: In oktober wordt het naamfeest van H.Bavo gevierd voor alle parochianen en er is in juli op kermiszondag een tractor en autowijding.

b) Bouwfysische toestand

Laatste controle monumentenwacht 14/01/2020

Het gebouw is algemeen in redelijke toestand. Sinds de vorige inspectie werd er gevolg gegeven aan verscheidene aanbevelingen.

De kwaliteit van de leien is algemeen nog redelijk. Wel worden de leien onderhoudsgevoelig. Op verscheidene plaatsen zijn leien weggevallen waardoor waterinfiltratie voorkwam. Dit werd in oktober 2024 aangepakt.

De koperen goten zijn algemeen goed. De zinken gootbekleding (stooklokaal) is aan vernieuwing toe. Het schilderwerk van de stampijpen werd recentelijk uitgevoerd en de koorgoot is aan een opfrisbeurt toe.

De oudere kapdelen vertonen gebreken die een invloed kunnen hebben op de stabiliteit. De overige kapdelen zijn in redelijke staat.

Er stellen zich algemeen problemen met het voegwerk. Op plaatsen komen zettingen voor. Dit wordt momenteel (november 2024) aangepakt.

Het schrijnwerk is algemeen redelijk. Er werd recentelijk onderhoud uitgevoerd aan beschermlagen van voordeur, zijdeuren en ramen rechtersacristie. De beglazing is in orde, in sacristie moet glas in lood tijdig worden gecontroleerd.

In het interieur komt plaatselijk wat schade voor, ten gevolge van een vergassing werd uitgevoerd in augustus 2022 om de houtworm te behandelen aan lambrisering, biechtstoelen, preekstoel, hoofdportaal onder doksaal en de calvarie.

De technische installatie is in orde en in goede staat. Er is ledverlichting, en gaskachels werden recentelijk vervangen.

De bestrating werd volledig heraangelegd maar de straatmuur is aan onderhoud toe.

Taken die nog zouden moeten aangepakt worden zijn:

- Herstellen van de bakgootkop (afkasting) aan de zuidzijde van het koor. door schrijnwerker
- Vernieuwen van de zinkbekleding van de goot van het stooklokaal. door dakwerker
- Versteven van de oude kapconstructie in het schip/koor met bijzondere aandacht voor de openstaande verbindingen. door schrijnwerker
- Herstellen van de plinten van de buitengevels waar nodig. Door restauratie-aannemer
- Vervangen van de stoothaak van de inkomdeur ter hoogte van het welfstuk.

c) Architecturale mogelijkheden

Er is reeds een sanitair-blok aanwezig, te bekijken of deze plaats momenteel reeds ook toegankelijk is voor rolstoelgebruikers. Er zijn 2 sacristieën waarvan 1 zou kunnen worden omgebouwd. Een huidige kast werd gebouwd rond een vroegere uitgang (3de mogelijke uitgang voor de kerk) Er is reeds een hoofdingang en een zijpoort, bereikbaar voor rolstoelgebruikers.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is een deel van de Kastanjestraat. Zij is gelegen in de straat, tussen de kasteelhoeve “Hof Ter Elzen” in het Noorden en het landhuis “Sint Bartel” ten zuiden.

De kerk stond reeds op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (Ferraris, Koninklijke Bibliotheek, 1770-1778.)

Naast de kerk, omringd door het ommuurde kerkhof is een grote parking. De kerk is elke dag bereikbaar via busvervoer (lijn 30) om het uur, eveneens in het weekend. In de dichte nabijheid is een parochiezaal op ongeveer 600m en een kapel in de Gemeentestraat.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk is dagelijks open voor stilte en gebed.

Er worden eucharistievieringen gehouden elke derde zondag van de oneven maanden. Begrafenissen, doopsels en huwelijken vinden er plaats. In 2024 waren er 12 erediensten.

In de maanden mei en oktober wordt in de Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Vrede in de Gemeentestraat een wekelijkse eucharistieviering gehouden. De kapel is dagelijks open en kan bezocht worden voor stilte en gebed.

De kerk werd tevens gebruikt voor valorisatie: o.a. kerstgezag, gebedsdienst Allerheiligen met afhaling van kruisjes overledenen en Lichtmisviering in samenwerking met de school "Zarlarhartje", alternerend met parochie O.-L.-V. Zarlardinge, jubileumvieringen voor plaatselijke verenigingen als Samana en Femma, concerten...

In oktober wordt het naamfeest van Heilige Bavo gevierd voor alle parochianen en er is in de maand juli kermiszondag met aansluitend tractor- en autowijding.

>> Vanuit de dienst samenleving:

De kerk is niet beschermd, dit biedt kansen voor een eventuele pps of verkoop met voorwaarden om de kerk in te richten als een ontmoetingsruimte/ buurthuis
Het plein naast de kerk wordt onthard en ingericht als groene ontmoetingsplek.

Deze kerk kan ingezet worden voor een lokale (voedsel) markt, voedselbedeling kan een optie zijn, directe link met de woonwijken op wandelafstand.

2.4. Parochiekerk Onze -Lieve-Vrouw Geboorte in Moerbeke

/

2.4.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Onze Lieve Vrouw Geboorte**

Geografische ligging

- Moerbekeplein, 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming : orgel: omvat de aanduiding als beschermd monument [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart: orgel](#)

Deze bescherming is geldig sinds 25-03-1980

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kerkgebouw is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve Vrouw Geboorte](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

- Middelgrote kruiskerk met omringend kerkhof, ten noorden vervangen door parking; neogotisch kapelletje met ijzeren hek ten zuiden.
- De plattegrond ontvouwt een ingebouwde westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën, een uitspringend transept en een koor met een rechte travee en driezijdige sluiting; noordelijke en zuidelijke sacristie in de oksel van het koor en het transept. Oorspronkelijk eenbeukige kerk in laatgotische stijl; bouwnaden in westgevel wijzen op het bijbouwen van twee zijbeuken in de tweede helft van de 18de eeuw.
- Baksteenbouw, gebruik van zandsteen van de streek, onder meer ijzerhoudende in bruinachtige tonaliteiten naast meer groen-, grijsachtige.
- Vierkante bakstenen toren met vijf geledingen gemarkeerd door cordon onder achtzijdige ingesnoerde spits (leien); flankerende op elkaar gestelde steunberen van zandsteen met drie versnijdingen. Halfrondd, grotendeels ingebouwd zuidelijk traptorentje onder zeszijdige spits (leien). Tudorboogdeur met omlopende torus op verweerde sokkeltjes; bekronend, vernieuwd druiplijstje. Daarboven spitsboogvenster met omlijsting van zandsteen en deels geprofileerd beloop op arduinen afzaat; arduinen tracering in het drielicht (restauratie). Spitsboogvormige galmgaten onder omlopende druiplijst. Noord- en zuidbeuk op een sokkel van breuksteen (hergebruikt materiaal?). Segmentboogvensters met ijzeren harnas in omlijsting van bruinachtige zandsteen met doorlopende onderdorpels. Noordelijke en zuidelijke transeptarm op breukstenen sokkel, afgelijnd door hoekstenen en gemarkeerd door lijsten. Spitsboogvensters in zandstenen omlijsting, drielicht met arduinen tracering naar laatgotisch patroon. Vernieuwd aandak. Metselaarstekens van gesinterde baksteen ten noorden.
- Koor op hoge natuurstenen sokkel afgelijnd door scherpe lijst; oplopend metselwerk in zandsteenbouw overgaand in baksteenmetselwerk met hoekblokken. Segmentboogvenster uit de 18de eeuw in omlijsting van hardsteen.

Ten oosten, gedicht spitsboogvenster met afgeschuinde dagkant; houten Christus aan het kruis.

- Toren: begane grond overdekt met kruisribgewelf. Middenbeuk geritmeerd door Toscaanse zuilen op arduinen achzijdige basis; rondboogarcaden; tongewelf in het schip; gedrukt tongewelf in de zijbeuken. Koor onder gebroken spitsongewelf.
- *Mobilair*: barokke hoofd- en zijaltaren; koorgestoelte (eerste helft 18de eeuw); communiebank (circa 1780); biechtstoel (1636); lambrisering in het schip (18de eeuw); preekstoel (laatste kwart 18de eeuw); doopvont (1684).
- Classicistisch getinte grafsteen van Eerwaarde Heer J. Godts (gestorven in 1780) tegen westelijke muur van zuidelijke transeptarm; 19de-eeuwse grafplaten ingewerkt in zuidelijke zijbeukgevel.

b) Bouwfysische toestand

Uit de inspectieverslagen van 2019 en 2024 van monumentenwacht Oost-Vlaanderen blijkt dat het gebouw algemeen in goede staat is. Aan de diverse aanbevelingen werd de voorbije jaren gevolg gegeven. Zo werden de beschadigde leien in het dak hersteld en de traptoren vernieuwd. Wat de dakwaterafvoer betreft is een vernieuwing op termijn (5 jaar) aangewezen. Ook de draagstructuur, overspanning en schrijnwerk krijgen de vermelding “goed”

c) Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8634>)

De kerk bestaat uit een portaal met doksaal, een driebeukig schip, een dwarsbeuk, een koor en zowel een noordelijke als zuidelijke sacristie. De noordelijke sacristie is langs buiten toegankelijk via een grote opstap. Onder de ingebouwde westtoren bevinden zich het portaal en doksaal, met links en rechts afgesloten ruimtes vanuit de zijbeuken. In de linkse ruimte bevindt zich de stookplaats, terwijl de rechtse ruimte een toilet herbergt.

Door het vrij lage en korte schip en de vele ornamenten oogt de kerk klein en druk. De brede vensters zorgen voor veel lichtinval. Het koor heeft kleurrijke segmentboogvensters, terwijl de vensters van het schip en de zijbeuken een soberder uitstraling hebben.

In het doksaal bevindt zich een bespeelbaar orgel. In de twee dwarsbeuken zijn links en rechts biechtstoelen ingewerkt in de lambrisering. De lambrisering, die bijna overal aanwezig is behalve achteraan het schip, wordt in het koor verder uitgewerkt met bijkomende versieringen. Naast het hoofdaltaar zijn er twee zijaltaren.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 432,5 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 208 aanwezigen in de huidige opstelling. De stoelen zijn zowel in de drie beuken van het schip als in de dwarsbeuk opgesteld. Door de aanwezige kolommen en de preekstoel is het zicht op het altaar en het koor niet overal optimaal.

Compartimentering en uitbreiding

Door het korte schip, de smalle zijbeuken van het driebeukig schip, de niet ver uitspringende dwarsbeuken en de opstelling van het altaar in de kruising, is het niet aangewezen om de kerk te compartimenteren.

De bergruimtes links en rechts naast de ingebouwde toren bieden de mogelijkheid om bijkomende ingangen te voorzien die hierin uitkomen. De west- en noordzijde van de kerk liggen dicht bij een drukke straat (Moerbekeplein). Bijkomende ingangen zijn hier enkel aan te raden indien het dienstingangen zijn die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de brandwetgeving. Vb.: Bij het compartimenteren van de technische ruimte kan men langs de noordzijde een buitendeur voorzien.

Door het verwijderen van het omringende kerkhof is er rechts van de kerkruimte vrijgekomen. Langs de zuidkant is het mogelijk om een extra buitendeur te voorzien voor burgers naar de bestaande sanitaire ruimte of een toekomstige andere bestemming, afhankelijk van de wensen en herbestemmingen van de kerk. Een kleine uitbreiding langs de zuidkant is ook mogelijk. Gezien de aanwezige kerkhofmuren kan er ook gekozen worden om hier een speelplein te integreren.

Door de aanwezigheid van de lambrisering is het niet mogelijk om andere doorgangen te maken in het schip of de dwarsbeuk om zo de link met de omliggende publieke ruimte te versterken zonder deze lambrisering te onderbreken.

Toegankelijkheid

Aan de westkant is er geen niveauverschil tussen het portaal van de kerk met het aanpalende voetpad.

Verder naar het oosten wordt het niveauverschil groter en is de kerksite te bereiken met 11 treden.

De kerk is binnen volledig toegankelijk voor minder validen. Het niveau van de binnenruimte van de kerk is overal gelijk, inclusief de vloer van het koor. Het niveauverschil is eenvoudig te verwijderen.

Het aanwezige sanitair rechts van de toren is bereikbaar met een opstap, maar kan indien noodzakelijk voorzien worden van een helling. De deurbreedte van deze ruimte is voldoende breed voor een rolstoel.

Voorzieningen

- Rechts van de toren is er sanitair aanwezig. Deze ruimte doet momenteel ook dienst als opbergruimte. De ruimte is voldoende groot om een opsplitsing te maken tussen bergruimte en sanitaire ruimte, of om een toilet voor minder validen te creëren. Deze ruimte kan ook bereikbaar worden vanaf de buitenzijde.
- Er is geen keuken aanwezig. Het is te onderzoeken of er in de zuidelijke of noordelijke sacristie een keuken kan geplaatst worden.
- Er is luchtverwarming aanwezig op stookolie via muurkanalen
 - o De technische ruimte bevindt zich naast het portaal links
 - o De verwarming functioneert nog voldoende om de kerk tot een aangename temperatuur te verwarmen
- Er is goed werkend audiosysteem aanwezig.
- De verlichting werd in maart 2025 vernieuwd, 14 pendels worden vervangen door ledverlichting.
- Er is geen diefstal- en brandbeveiliging aanwezig.
- Er is bliksembeveiliging aanwezig.
- Er kan onderzocht worden of er voldoende ruimte is en er de nood is om een zendmast van een internenprovider in de westtoren onder te brengen.

Duurzaamheid

De parochiekerk Onze Lieve Vrouw Geboorte is geen beschermd monument, maar wel vastgesteld bouwkundig erfgoed. De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of dakisolatie en het plaatsen van zonnepanelen mogelijk zijn. Door de ligging van de kerk op de site en het grote hoogteverschil aan de oostzijde, zijn de dakhellingen van de dwarsbeuken vanaf de begane grond bijna niet zichtbaar. Door de inplanting van de omliggende gebouwen en de positie van de kerk ten opzichte van het Moerbekeplein, zullen ook de zonnepanelen op de zuidelijke dakvlakken van het schip geen storende factor vormen. Het plaatsen van zonnepanelen op deze vlakken vormt geen esthetisch probleem.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is centraal gelegen in de deelgemeente in de buurt van 2 gewestwegen die het dorp doorkruisen. Ze paalt aan het dorpsplein met een ruime parking voor 170 voertuigen met in de buurt stopplaatsen voor openbaar vervoer (bus en trein). In de buurt is er nog een kleuterschool, het Chirolokaal en zijn er enkele handelszaken en dienstverlening.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In deze kerk vindt om de twee maand op zondag de weekend-eucharistieviering plaats. Elke eerste woensdag van de maand gaat het ziekengebed door in de kerk. Ook de plaatselijk school maakt gebruik van de kerk voor haar vieringen. In 2023- tot okt 2024 waren er ook nog 17 dopen en 22 uitvaarten. De kerk is, behalve op maandag, ook open van 9u tot 17u dankzij de kerkverantwoordelijke die naast de kerk woont.

Naast deze religieuze plechtigheden, maakt de dorpsraad, in samenwerking met lokale harmonie ook gebruik van de kerk voor de organisatie van een kerstconcert en een lenteconcert. In 2024 was er ook nog de voorstelling van een boek door de geschiedkundige kring.

>> Vanuit de dienst samenleving:

Moerbeke heeft geen ontmoetingszaal meer, de bewoners en verenigingen hebben gevraagd naar ontmoetingsplek. Moerbeke is centraal gelegen, is zelf voorzien (ivf cash point, bakker, beenhouwer, ...

Het plein maakt deel van een onthardingsproject, samen met de pastorie een opportuniteit voor het dorp en haar dorpsbewoners.

2.5. Parochiekerk Sint Pieters Banden in Ophasselt.

2.5.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Pieters Banden**

Geografische ligging

- Ommegangstraat, 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming:

• omvat de aanduiding als **beschermd monument** [Parochiekerk Sint-Pieters-Banden](#)
Deze bescherming **is geldig** sinds 29-04-1976

• omvat de aanduiding als **beschermd cultuurhistorisch landschap** [Parochiekerk Sint-Pieters-Banden: kerkhof en kerkhofmuur](#)
Deze bescherming **is geldig** sinds 29-04-1976

2.5.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

- De plattegrond vertoont een driebeukig schip van vijf traveeën met ingebouwde vroegere kruisingstoren, een koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting en een noordelijke en zuidelijke sacristie. Baksteenbouw op zandstenen sokkel, zandstenen hoekstenen. Schip onder zadeldak (leien).
- Westergevel met hoog opgemetseld zandstenen onderbouw en aangepast aandak met muurvlechtingen. Rondboogpoort opgenomen in een rechthoekig geprofileerde omlijsting van arduin met acanthussluitsteen, gegroefde zwikken, diamantkopimposten en neuten; bekronende gestrekte druiplijst. Erboven: arduinen gedenksteen met het wapen van Lambertine L.T. de Faing, welke door middel van een gift de kerk liet vernieuwen, en jaartal 1777. Zandstenen rondboogvenster met ijzeren harnas en oculus in de top. Noord- en zuidgevels geritmeerd door steekboogvensters op arduinen lekdrempels, negblokken.
- Verankerde vierkante toren in baksteenmetselwerk; geometrische siermotieven van gesinterde baksteen in oostzijde; spitsboogvormige galmgaten (twee per wand) gevat tussen een cordon en omlopende druiplijsten van zandsteen. Ingesnoerde achtkantige spits (leien).
- Koor onder zadeldak (leien); steekboogvenster met arduinen lekdrempel naar het model van zijbeukvensters in noord- en zuidgevel. Koorsluiting met calvarie in rondboogveld (baksteen) op twee bakstenen halfzuilen, waarboven ovale oculus.
- Zuidelijke sacristie onder half tentdak (leien) met betralied steekboogvenster ten zuiden en rechthoekige deur in vlakke omlijsting van arduin ten oosten. Noordelijke sacristie onder half tentdak, met recente aanbouw van een travee onder plat dak.
- **Interieur**
- Schip geritmeerd door slanke Dorische zeilen op achtzijdige sokkel; rondboogarcaden. Overkluizing van de middenbeuk: langwerpige koepelgewelven (rechthoekig grondvlak) tussen gordelbogen die worden opgevangen door rocailleconsoles ingewerkt in de zwikken. Boheemse kappen tussen gelijksoortige gordelbogen op minder versierde consoles in de zijbeuken. Sporen van de vroegere steile zadeldakhelling van de beuk op de westelijke wand van de toenmalige kruisingstoren. Vroegere kruising: kruisribgewelf op zware bundelpijlers met gewelfde polygonale kapitelen; kantonnerende schalken die de geprofileerde ribben schragen. Kooroverwelling naar het model van de middenbeuk, doch vrij strakke consoles met neoclassicistische inslag die goed de onderscheiden bouwperiodes aanwijzen.

- **Meubilair**
- Schilderij: "Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart" (doek op hoofdaltaar), (17de eeuw?). Koorglasramen van Nenquin (Gent), 1914. Beelden van de Heilige Petrus en Paulus aan weerszij van hoofdaltaar (18de eeuw); Onze-Lieve-Vrouwebeeld (zuidaltaar) (18de eeuw); relikwieënkastje van de Heilige Mauritius, (17de - 18de eeuw). Portieksijaltaren (18de eeuw); laat classicistische koorlambriseringen, preekstoel, doksaal (circa 1800); communiebank (19de eeuw); biechtstoel (1856). Orgel: P. II. Van Peteghem, 1829-30, licht verbouwd 1864, C. Anneessens. Zeven grafstenen van zandsteen en arduin, daterend uit de 18de eeuw, ingemetseld in noordgevel.

b) Bouwfysische toestand

Geen investeringen nodig , de kerk werd in 2011 volledig gerestaureerd (buiten)

C .Architecturale mogelijkheden

Geen bijzonderheden

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Geen openbaar vervoer, wel ruime parking naast en rechtover de kerk

Kapel naast de school en op waterloos

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- liturgische activiteit misviering 1x per maand en gebedsgroep 1x per maand
- Mis op 11 november
- In totaal gingen er 44 erediensten door in deze kerk in 2024.
- Kerk werd maar heel uitzonderlijk gebruikt voor andere activiteit

2.6. Parochiekerk Sint Amandus in Viane.

2.6.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Amandus**

Geografische ligging

- Edingseweg 539, 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming: • is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Amandus met kerkhof](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

• omvat de aanduiding als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Amandus: orgel](#)

Deze bescherming is geldig sinds 19-08-1980

2.6.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

- Deze kerk werd in 1843 gebouwd ter vervanging van de oude, bouwvallige kerk die zich aan het andere uiteinde van het Amandusplein bevond.
- Hiervoor zamelde de kerkfabriek zelf fondsen in bij openbare instanties en particulieren en door de verkoop van eigen gronden. De grond waarop de kerk staat werd verkregen door een ruil van eigen gronden van de kerkfabriek met percelen van Romanus Du Pouillon en Petrus Gabriëls. Deze historiek wordt uitvoerig beschreven in *150 jaar neogotische Sint-Amanduskerk in Viane* pp. 9-11, een publicatie van L. De Cock uit 1993, met als voornaamste bron het Liber Memorialis, waarin toenmalig pastoor Goossens het bouwproces uitvoerig beschrijft.
- Uit de vorige kerk werden de twee barokke zijaltaren gerecupereerd. De 18e-eeuwse **preekstoel**, vermoedelijk van de Brusselse beeldhouwer Jacques Bergé (1696-1756), is een topstuk dat vermoedelijk eveneens uit de oude kerk werd gerecupereerd.
- Het meest opvallend neogotisch element is het houtwerk van Bruggeman uit Gent (1869): het schitterend uitgewerkt **hoofdaltaar** (met beelden van Christus Zaligmaker, de apostel Johannes en de patroonheilige Amandus) en het **koorgestoelte** (met de voorstelling van tweemaal vier apostelen), dat met de twee **biechtstoelen** (telkens twee apostelen) een mooie eenheid vormt en zo de twaalf apostelen uitbeeldt.

Eenvoudige plattegrond met een westtoren, schip van drie beuken en zes traveeën, koor met driezijdige apsis en sacristieën aan weerszij. Baksteenbouw op arduinen (vooraan) en zandstenen plint. Arduinen cordon ter hoogte van de onderdorpels, en doorlopend over alle gevels.

Westgevel met aan weerszij van de poort een arduinen spitsboogvormige nis, met Heilig Hartbeeld. In het middenrisaliet: poort met bovenlicht in een gedrukte spitsboogvormige arduinen omlijsting met tudorboogvormige druiplijst en kruisbloem, gevat in een rechthoekige arduinen overstekende omlijsting met bekronende spitsboogfries. Erboven een spitsboogvenster met ijzeren roeden in een arduinen lijst met druiplijst. Vierkante torenromp onder achtkantige lantaarn met spitsboogvormige galmgaten, en een hoge ingesnoerde spits. Zijgevels met spitsboogvensters tussen steunberen.

Koor met twee spitsboogvensters, waarvan één geblind. Kroonlijst op houten klossen. Twee eenvoudige sacristieën onder plat dak met bakstenen plint.

Tongewelf met pseudo-kruisrib- en kruisribgewelf op zuilen met bladkapiteel, achtkantige abacus en arduinen hoge sokkel en bladconsooltjes (respectievelijk voor midden- en zijbeuken).

b) Bouwfysische toestand

In 2019 werd het interieur herschilderd (voor het eerst sedert 1986). Dit werk was al eerder gepland maar was om budgettaire redenen uitgesteld.

De aanpak van het dak werd tot nog toe om dezelfde redenen uitgesteld. Bovendien was bij een vorig kerkenbeleidsplan (op 19.08.2016 door de bisschop en op 29.08.2016 door de gemeenteraad goedgekeurd) de kerk aangeduid voor herbestemming. Hierdoor was de toekomst onzeker en werden grote investeringen vermeden. Dakbedekking van het schip van de kerk is gedeeltelijk aan vernieuwing toe. Het metselwerk van de toren moet dringend verstevigd worden (verslag Monumentenwacht 2025).

In 2024 werd de nok hersteld en werd de versleten draagstructuur van de hoofdklok vervangen.

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Compartimentering is theoretisch mogelijk (zijbeuken) maar te vermijden want dat zou een aanzienlijke meerkost vragen en een grote impact hebben op het verwarmingssysteem. Er is een toilet in de sacristie. Een sanitair blok zou rechts achteraan bij de waterleiding kunnen geplaatst worden.

De tweede uitgang, via de sacristie, kan als nooduitgang gebruikt worden maar staat (nog) niet als dusdanig aangeduid.

Belangrijke interieurelementen waar bij een architecturale ingreep rekening moet gehouden worden zijn de preekstoel en de biechtstoelen (zie 2. Cultuurhistorische waarde)

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk bevindt zich niet in een beschermd dorpsgezicht.

Wel is het oud kerkhof rond de kerk in 2009-2012 het voorwerp geweest van een inventarisering en verfraaiing op basis van waardevol funerair erfgoed en een merkwaardig rijke biotoop (mossen en lichenen). Het project werd afgerond met een gratis concert en een publicatie, *Het oude kerkhof van Viane en zijn merkwaardige gasten*, die met de steun van de Stad Geraardsbergen en de Provincie Oost-Vlaanderen aan de bevolking bezorgd werd. In 2022 werd op het oud kerkhof ook een troostplek ingericht en werd er een “réveil” georganiseerd.

Er is een ruime parking en een bushalte vlakbij de kerk. Het spoorwegstation ligt op 2 km. In de onmiddellijke omgeving bevindt zich het OZC Sint-Vincentius, met een eigen, hedendaagse, kapel.

Om de kerkruimte te kunnen gebruiken moeten de leerlingen van de basisschool een verplaatsing van 750 m afleggen.

Er is een ontmoetingsruimte achter de kerk: de vroegere parochiezaal, nu Ontmoetingscentrum Viane

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk vindt om de twee maand op zondag de zondagsmis plaats. Er gaan ook uitvaarten, huwelijksvieringen en doopselvieringen door. In totaal gingen 12 erediensten door in 2024. De kerk is overdag toegankelijk voor bezoekers.

Daarnaast wordt de ruimte occasioneel gebruikt voor culturele activiteiten: zo was er de voorbije jaren o.a. een lezing over het cultureel erfgoed in de kerk (door de dorpsraad), een bezinningsnamiddag rond rouwen (door de cultuurdienst), een tentoonstelling van handwerk (door privépersonen), enkele concerten (door de dorpsraad en de cultuurdienst).

>>Vanuit de dienst Samenleving

Viane heeft ontmoetingscentrum naast de kerk, het OC Viane geeft aan geen nood te hebben aan de extra ruimte. OZC Sint-Vincentius (voorheen MPI) kan wel een partner zijn in het zoeken naar het nevenbestemming.

2.7. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw in Zandbergen.

2.7.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw

Geografische ligging

- Zandbergeplein , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: s aangeduid als beschermd monument [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw met aansluitende kerkhofmuur](#)

Deze bescherming is geldig sinds 09-12-1971

2.7.2. Beschrijving

a). Cultuurhistorische waarde

De plattegrond omvat een ingebouwde gotische westtoren; een driebeukig schip van vier traveeën, in de 19de eeuw ten westen uitgebreid met een travee (bergruimte); een driezijdig gesloten koor van twee rechte traveeën; koor en schip met ordonnantie uit de 19de eeuw en oudere onderbouw (18de eeuw); toegevoegde zuidelijke sacristie. Baksteenbouw met verwerking van zandsteen voor de westkant en het lijstwerk der toren en voor de hoekblokken en een gedeelte van de plint en daklijst van schip en koor. Afdekking door middel van een gebogen leien zadeldak.

Westgevel gedomineerd door de vierkante toren gestut door op elkaar gestelde hoeksteunberen met twee versnijdingen en horizontaal geled door middel van omlopende waterlijsten en over de penanten heen lopende booglijst der gekoppelde spitsboogvormige galmgaten; steigergaten en piramidale spits tussen vier aanleunende tentdakjes. Neogotisch accoladeboogvormig portaal in een arduinen omlijsting uit 1848 (?); gotisch spitsboogvormig bovenvenster met zandstenen maaswerk. Flankerende blinde westgevels op zandstenen sokkel, onderaan afgewerkt met zandstenen hoekblokken en voorzien van twee nissen met stenen beelden van Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Jozef uit de 19de eeuw.

Zijbeuken en koor geritmeerd door steunberen en steekboogvensters met zandstenen hoekblokken en sluitsteen (hergebruikt materiaal), uit de 19de eeuw; neogotisch maaswerk. Koor met plint, muurbanden en daklijst van zandsteen; toegemetste vensters van koorsluiting.

Interieur

Beschilderd interieur. Pseudo-basicaal schip geritmeerd door rondboogarcaden met stucversiering op Toscaanse zuilen met achzijdige sokkel en dekplaat. Tongewelven met stucversiering op consoles. Zichtbare spitsboogarcaden van de voormalige vieringtoren.

Mobilair

Beeld van het rechter zijaltaar: Heilige Lambertus van Luik (18de eeuw), gepolychromeerd hout. Hoofdaltaar van Loitier uit 1842; koorlambrisering uit de tweede helft van de 18de eeuw; lambrisering van het schip en preekstoel uit de 18de eeuw, gerestaureerd in 1843; communiebank in rococostijl (18de eeuw) deels verwerkt tot hulpaltaar; vier barokke biechtstoelen uit eerste helft 18de eeuw: tochtportaal uit de 18de eeuw. Orgel van Delhaye J.J. uit eerste helft 19de eeuw; stenen doopvont uit de 17de eeuw; renaissancepaneel met wapenschild van de Lalaing uit de 16de eeuw(?) in noordelijke zijbeuk; cartels uit de 16de, 17de, 18de en 19de eeuw

b) Bouwfysische toestand

Laatste verslag van Monumentenwacht: 16/01/2020

Algemene conclusie: goed

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Geen mogelijkheid tot compartimentering, er is reeds een toilet en wastafel aanwezig. Bijkomende uitgang via de sacristie.

2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- Kerk maakt deel uit van beschermd dorpsgezicht.

Goede bereikbaarheid met openbaar vervoer, beperkte parkruimte op dorpsplein.

Complementair gebruik met plaatselijke school. Er is nood aan ontmoetingsruimte.

2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Liturgische en niet-liturgische activiteiten:
 - Maandelijkse eucharistieviering
 - Doopselvieringen,
 - In totaal gingen 23 erediensten door in 2024
 - Concerten occasioneel

- Andere activiteiten dan de eredienst en door wie:
 - Open Kerken WE door de kerkfabriek
 - Concerten privaat initiatief
 - Tentoonstelling (kunst) privaat initiatief
 - Repetitie zangkoor privaat initiatief

>> Vanuit de dienst samenleving

De kerk van zandbergen is commercieel goed gelegen aan de dender. Zandbergen heeft geen ontmoetingsplek meer. Kan in aanmerking komen voor PPS of verkoop onder voorwaarden van ontmoetingsplek. Ooit was Zandbergen dé kweekplaats voor zeldzame Dahlia's, op het domein van de graaf. Er is een rechtstreekse link tussen de kerk en het domein van de graaf. De kerk zou ook kunnen dienen als studentenkerk.

2.8. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw in Zarlardinghe.

Naam: **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw**

Geografische ligging

- Zarlardingheplein , 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming: is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

2.8.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Laat classicistische kerk, gelegen bij een kruispunt van wegen ten westen van het Zarlardingeplein. Kerkhof vervangen door groenbeplanting en omgeven door een haagje en kasseiwegje. Toegang ten westen tussen twee classicistische pijlers met siervazen.

De plattegrond ontplooit: vierkante westertoren, schip met drie beuken van drie traveeën, twee licht uitspringende transeptarmen met vlakke sluiting, koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting, noord- en zuidsacrisite van telkens één travee. Baksteenbouw op gecementeerde sokkel; leien bedaking. Zandstenen en arduinen hoekstenen.

Westertoren van drie geledingen: eerste geleding met ouder parement, hoekstenen en oude geprofileerde korfboogomlijsting van zandsteen met geprofileerde druiplijst, boogsteen met jaartal 1750; classicistische geleding met hoekstenen lopend tot derde geleding: rondboogvenster met tracering en halfrond venster; uitsluitend bakstenen neogotisch gedeelte (19de eeuw) met twee rondboogvormige galmgaten in elke zijde. Hoge ingesnoerde spits met sierkruis. Schip onder een, aan de voorgevelzijde, afgesnuit zadeldak (leien en kunstleien). Zuidelijke zijgevel met rechthoekige laat classicistische muuropeningen in geriemde omlijstingen van arduin met smalle oren, vensters met smalle lekdrempels, deur ten zuidwesten met druiplijst op consoles; noordelijke zijgevel met twee gelijksoortige venstertraveeën en één blind travee. Transeptarmen onder zadeldaken; gelijksoortig venster in elke sluiting. Koortravee gemarkeerd door gecementeerde steunberen met versnijding. Herstelde gotische spitsboogvensters met afzaat en omlopende druiplijst. Calvarie tegen gedichte oostelijke sluiting (1865). Westelijke sacristie onder doorgetrokken mank dak van transeptarm, rechthoekig venster. Noordelijke sacristie tegen achtergevel van het schip onder lessenaar dak; rechthoekige deur waarboven een rechthoekig venster.

Overdekking door middel van Boheemse kappen op zuilen met sokkel en vierkant lijstkapiteel voor het schip; kruisribgewelf voor het koor; ten westen, een spitsboogvormige triomfboog op pilasters met lijstkapiteel. Doksaal op twee slanke natuurstenen zeiltjes met hoge sokkel en acanthusbladkapiteel. (1025).

Mobilair: neogotisch hoofdaltaar en barokke zijaltaren; barok koorgestoelte; rococo lambrisering en -biechtstoelen (18de eeuw). Koorglasramen door Niclaus van Gent. Het interieur omvat een 16e-eeuws Sint-Antoniusbeeld en een [arduinen](#) doopvont van 1607.

Traditie: sinds 17 januari 2023 is de **Sint-Antonius viering erkend als immaterieel erfgoed**, deze eeuwenoude traditie wordt jaarlijks ook in Zarlardingeplein gevierd en in ere gehouden .

b) Bouwfysische toestand

- recente inspectieverslagen monumentenwacht datum inspectie 02/05/2024 (inspectie kerkgebouw) en 02/05/2024 (inspectie glasramen)
- toestand kerkgebouw: **goed** (dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.)
In 2020 werden er 36 zonnepanelen (vermogen van 10,98 kW) geplaatst op het dak van de kerk, deze zonnepanelen leveren jaarlijks een forse besparing op de energiekosten.
- In 2024 werden werken uitgevoerd om te voldoen aan het zonaal reglement inzake voorkoming van brand in publieke ruimten (noodverlichting, extra uitgang,)
- Diverse herstellingswerken aan het dak, aan de glas-in-loodramen, de natuursteen rond de glasramen, waterafvoer, nok, zolder, behandeling hout aan de inkom van het doksaal tegen hout borende insecten, herstel natuurstenen pilasters voor de hoofdingang en herstel calvarie worden aanbevolen voor 2026
- Werken aan de draagstructuur en overspanning; metselwerk, cement, natuursteen; herstel metselwerk van het koorgedeelte aanbevolen voor 2029

c) Architecturale mogelijkheden

Geen mogelijkheid tot compartimentering, er is al één toilet aanwezig, voldoende voor het huidige en toekomstig gebruik van het kerkgebouw.

2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Beperkte parkeerruimte rond het kerkgebouw, De kerk is elke dag bereikbaar via busvervoer (lijnbus 30) om het uur, eveneens in het weekend.

Geen andere gebedsruimten in de buurt.

Lokale school kan gebruik maken van de kerk voor haar culturele activiteiten.

2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgische activiteiten:

- Kerk met periodiek zondagsliturgie met verschillende misintenties voor de overleden parochianen van Zarlardinge– Evaluatie 2024-2025, begrafenissen, dopen, huwelijken
- De lagere school van Zarlardinge 't Zarlarthartje' gebruikt de kerk voor:
 - Een 4-tal gezongen schoolvieringen/eucharistievieringen per jaar die worden opgeluisterd door het zangkoor van de school zelf; de eerste communieviering voor de leerlingen van de school met een zestal repetities in de kerk als voorbereiding van deze viering.

- Zielenmis (maandagmorgen) na het feest van Sint-Antonius Abt (de tweede patroonheilige van de O.L. Vrouwekerk Zarlardinge);
- De kerk is dagelijks open en is een plaats voor bezinning en stil gebed en voor aanbidding van Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Antonius Abt, de 2 patroonheiligen van deze kerk.
- Gebedsdienst Allerheiligen met afhaling van kruisjes overledenen en Lichtmisviering in samenwerking met de plaatselijke school “Zarlarhartje”, alternerend met parochie Sint-Bavo Goferdinge.

Niet-liturgische activiteiten:

- Studeerruimte voor de studenten (jaarlijks zijn er 3 studieperioden van elk 6 weken) ;
- Concerten;
- Kerk wordt gebruikt als repetitieruimte (14-daags repeteren) van het samengesteld parochiaal zangkoor van Zarlardinge, Goferdinge en Nederboelare,
- Vergaderplaats voor de kerkraad OLV Zarlardinge;
- Open bewonersvergaderingen door de dorpsraad; Infovergaderingen voor de ouders van de plaatselijke school georganiseerd door de school;
- Activiteiten van Samana (filmvoorstelling, ...);
- Er worden in de kerk kunstwerken **permanent** tentoongesteld van de kunstwandelpad biZAR (onderdeel van de dorpsraad);
- 3-jaarlijkse **tijdelijke** tentoonstelling van verschillende kunstwerken van de plaatselijke organisatie van kunstwandelpad biZAR (onderdeel van de dorpsraad);
- Jaarlijks muzikale oplaaijen van de activiteit Walmke brand door muzikanten:

Infovergadering(en) (pilotproject schoolomgeving) georganiseerd door dienst mobiliteit van Geraardsbergen voor alle inwoners van Zarlardinge

2.9. Parochiekerk Onze -Lieve Vrouw in Grimminge.

2.9.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw**

Geografische ligging

- Grimmingeplein , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw met kerkhof](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

- is deel van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Dorpskom Grimminge](#)
Deze bescherming is geldig sinds 14-10-1976.

2.9.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Neoclassicistische kerk opgericht in 1842-43 met integratie van de oudere westtoren uit de 17de eeuw. Ommuurd kerkhof.

De plattegrond omvat een deels ingebouwde vierkante westtoren, een driebeukig schip van vier noord- en vijf zuid traveeën, een koor met een rechte travee, en halfronde sluiting tussen twee sacristieën. Afdekking door middel van een zadeldak (leien). Baksteenbouw met verwerking van zandsteen voor plint, hoekblokken, deur- en vensteromlijstingen, cordons en galmgaten der toren. Neoclassicistisch gedeelte gemarkeerd door een plint en hoekblokken van zandsteen (hergebruikt materiaal?). Westtoren ingebouwd aan de zuidzijde en aan de noordzijde geflankeerd door een bijbouw uit de 19de eeuw. Toren met drie geledingen, onderaan gestut door op elkaar gestelde hoeksteunberen met één versnijding en horizontaal gemarkeerd door cordons. Laatgotisch korfboogportaal en spitsboogvenster met vernieuwd maaswerk. Rondboogvormige galmgaten tussen de twee omlopende cordons van onderdorpel en druiplijst. Bekroning met ingesnoerde naaldspits. Zijbeuken en koor verlicht door rondboogvensters met ijzeren harnas; blinde koorsluiting. Pseudo-basilicaal schip geritmeerd door zuilen op hoge sokkel met eenvoudig dekblad. Overkluizing door middel van tongewelf in de middenbeuk en kruisribgewelven in zijbeuken.

Mobilair: muurdecoratie in koor uit de tweede helft van de 19de eeuw of later. Beelden: volk getinte Heilige Antonius abt, gepolychromeerde eik, circa 1600; houten Onze-Lieve-Vrouw met kind, circa 1600; houten kruisbeeld (17de eeuw). 19de-eeuwse communiebank; classicistisch getinte biechtstoelen. Twee grafstenen uit de 17de eeuw tegen zuidelijke muur

b) Bouwfysische toestand

In een rapport van Monumentenwacht van ruim 10 jaar geleden werd de aandacht gevestigd op problemen met de stabiliteit van de toren. Dit verslag wordt voorgelegd aan een architect vooraleer een initiatief wordt genomen, dus eventueel wordt een nieuw onderzoek aangevraagd.

De laatste tien jaar is de dakbedekking (leien), de dakgoten en de aflopen volledig vernieuwd.

c)Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76444>)

De kerk met ommuurde kerkhof bestaat uit een portaal met doksaal, een driebeukig schip, een koor en zowel een noordelijke als zuidelijke sacristie. De noordelijke sacristie is langs buiten toegankelijk via vier treden. Onder de ingebouwde westtoren bevinden zich het portaal en doksaal, met links en rechts afgesloten ruimtes toegankelijk vanuit de zijbeuken. In de linkse ruimte bevindt zich de stookplaats.

De aangename, eenvoudige en goed onderhouden kleine kerk wordt verlicht door sobere rondboogvensters in het schip en kleurrijke rondboogvensters in het koor.

In het doksaal staat een niet bespeelbaar orgel. In de twee zijbeuken zijn links en rechts biechtstoelen ingewerkt tussen de lambrisering. De lambrisering is overal aanwezig, behalve bij de halfronde sluiting van het koor. Naast het hoofdaltaar is er rechts een zijaltaar.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 439 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 173 aanwezigen in de huidige opstelling. De stoelen zijn in de drie beuken van het schip opgesteld. Door de slanke en eenvoudig kolommen en de afwezigheid van een preekstoel is het zicht op het altaar en het koor vrij goed.

Compartimentering en uitbreiding

Door de beperkte oppervlakte van de kerk is er geen nood om de kerk vast te compartimenteren. Dit zou de ruimtelijkheid van het geheel ten onrechte verminderen en nadelig zijn voor activiteiten die in de kerk georganiseerd kunnen worden (concerten, tentoonstellingen, lezingen, enz.).

Afhankelijk van de herbestemming en omwille de hoogte van het schip bestaat een horizontale compartimentering tot de mogelijkheden. Deze compartimenteringen zijn echter nadelig voor de ruimtelijkheid van de kerk en moeten steeds worden afgewogen in functie van de herbestemming of wensen.

De graven binnen het ommuurde kerkhof zijn grotendeels verdwenen. Er kan onderzocht worden of er behoefte is aan een veilig ommuurd speelpleintje (zie voorbeeld Sint-Aldegonde in Overboelare).

Rechts van het portaal bevindt zich een afgesloten ruimte die kan worden ingericht als sanitair. Daarnaast kan onderzocht worden of het mogelijk is om een doorgang naar buiten te maken, zodat het sanitair toegankelijk is voor bezoekers van een eventueel speelplein of voor wandelaars.

Er is echter geen dringende nood aan een extra doorgang, aangezien er al een extra uitgang is in de noordelijke sacristie.

Door de aanwezigheid van de lambrisering is het niet mogelijk om andere doorgangen in het schip te maken zonder deze lambrisering te onderbreken, wat de verbinding met de omliggende publieke ruimte zou kunnen versterken.

Toegankelijkheid

Het portaal is toegankelijk via drie treden. De buitenzone aan het portaal van de kerk heeft bijna geen niveauverschil, waardoor het mogelijk is om een helling voor mindermobiele mensen te plaatsen (er is nu al een helling aanwezig die in het portaal wordt opgeslagen).

Binnen zijn er geen niveauverschillen, behalve een opstap naar het koor. Ook hier kan eenvoudig met een helling gewerkt worden.

De toegang tot de noordelijke sacristie is langs de buitenzijde niet toegankelijk voor minder validen vanwege het niveauverschil en de vier treden.

Voorzieningen

- Er is momenteel geen sanitair aanwezig. Er kan onderzocht worden of er rechts van het portaal voldoende ruimte is om nieuw sanitair te voorzien en een doorgang te maken naar de buitenomgeving, zodat er publieke toiletten worden gecreëerd. Vanuit de zijbeuk van het schip is een dubbele deur aanwezig de deuropening breed genoeg is om het sanitair ook toegankelijk te maken voor minder validen.
- Er is momenteel geen keuken aanwezig. Als de noodzaak zich voordoet om een keuken of kitchenette te integreren, kan dit in de sacristie noord.
- Er is luchtverwarming aanwezig via muurkanalen.
 - o De technische ruimte bevindt zich naast het portaal links.
 - o De verwarming functioneert nog voldoende om de kerk tot een aangename temperatuur te verwarmen
- Er is goed werkend audiosysteem aanwezig (micro's en boxen, CD-speler)
- Als verlichting zijn er halogeenspots aanwezig, die vanuit de sacristie worden bediend.
- Er is bliksembeveiliging aanwezig.
- Er is geen goedwerkende wifi aanwezig. Met het oog op studeermogelijkheden tijdens de blokperiodes is dit belangrijk.

Duurzaamheid

De parochiekerk is een vastgesteld bouwkundig erfgoed en ligt in een beschermd cultuurhistorisch landschap. De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie en het plaatsen van zonnepanelen mogelijk zijn. Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

Het plaatsen van zonnepanelen in een beschermd cultuurhistorisch landschap is mogelijk, maar er zijn strikte voorwaarden en uitzonderingen. Het beleid is erop gericht om de erfgoedwaarden te respecteren en te behouden. In veel gevallen moet een toelatingsaanvraag worden ingediend, en deze wordt doorgaans positief beoordeeld als aan de voorwaarden wordt voldaan

Het is belangrijk om contact op te nemen met een erfgoedconsulent voor specifieke richtlijnen en om te bepalen wat wel en niet is toegestaan in jouw specifieke situatie

Volgens de zonnekaart is 208 m² of 47% van het dak ideaal voor het plaatsen van zonnepanelen.

Naast twee verhardingsstroken en enkele graven is het kerkhof bijna volledig voorzien van gras waardoor verdere ontharding niet nodig is.

Er kan onderzocht worden of er in de zuidelijke strook een regenwaterput geplaatst kan worden. Zo kan het regenwater van de grote dakoppervlaktes opgevangen worden voor hergebruik bij het sanitair.

Echt belangrijk is het aanbrengen van WIFI met het oog op studeermogelijkheden voor hoogstudenten tijdens de blokperiodes in december-jan. en mei-juni. Momenteel bestaat die mogelijkheid in het Centrum en Gb-West

2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht.

Ze is bereikbaar met het openbaar vervoer (halte De Lijn) en is gelegen aan het Grimmingeplein met ruime parkeergelegenheid.

Dichtstbijzijnde gebedsruimten zijn de kerken van Zandbergen en van Onkerzele, telkens op ong. twee kilometer; wel is er op 700 meter de historische (vrouwen)abdij van Beaupré (Aleydis van Boelaere) die in 2028 haar 800-jarig bestaan viert!

In de 'marge' bestaat wel de 'kapel van de H. Rita' met weekendvieringen in Hunnegem en in de Rijtestraat in Grimminge.

De kerk kan bij een aantal activiteiten fungeren als ontmoetingsruimte, in vele gevallen complementair met de Parochiale zaal, zeker bij gelegenheden waar het ganse centrum van Grimminge wordt betrokken.

2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgische: tot in het najaar '23 ging om de veertien dagen de zaterdagavondviering om 17.30 uur door. Sindsdien is die afgeschaft en is de kerk van Grimminge een van de kerken zonder weekendviering. Er gingen nog 6 erediensten door in 2024.

Tot grote ergernis en onbegrip van velen kunnen een aantal sterk lokaal gebonden religieuze vieringen (St. Antonius, dopen, ker(k)mis,...) niet meer in Grimminge plaatshebben, wat nog meer mensen doet afhaken.

Wel wordt de kerk gebruikt voor concerten, tentoonstellingen, recepties bij slecht weer, alles bij mekaar slechts een zestal per jaar (dorpsraad, kermiscomité, Davidsfonds, Ferm,...)

>>Vanuit de dienst samenleving: nood aan centrumkerk, cluster Oost, optie studentenkerk?

2.10. Parochiekerk Sint-Pieters-Banden in Idegem.

2.10.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Pieters-Banden**

Geografische ligging

- Idegemplein , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: • is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Pieters-Banden met kerkhof](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

• omvat de aanduiding als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Pieters-Banden met orgel](#)

Deze bescherming is geldig sinds 05-11-1974

2.10.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Gelegen ten oosten van de Plaats (Idegemplein) met een kerkhof en bakstenen muur aan zuidelijke en oostelijke zijden. Van de oude kerk uit de 15de eeuw bleven slechts de noordelijke transeptarm (met originele spitsboogvensters) en de toren bewaard.

De plattegrond vertoont een westtoren met zuidelijke traptoren (15de eeuw), een driebeukig schip van drie traveeën (18de eeuw), transeptarmen van telkens een travee met vlakke sluiting (respectievelijk 15de en 18de eeuw), koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting (18de eeuw), zuidelijke sacristie van een travee tegen zuidelijke transeptarm (18de eeuw) en noordelijke sacristie van een travee tegen de noordelijke transeptarm (19de eeuw?).

Baksteenbouw op zandstenen sokkel met afschuining, zandstenen hoekstenen. Leien dak bekleding.

Westtoren van vier geledingen met ingesnoerde spits; gestut door middel van twee op elkaar gestelde hoeksteunberen ten noordwesten en één steunbeer ten zuidwesten. Westgevel beneden de achthoekige torenromp volledig vernieuwd, op het portaal na (15de eeuw); vernieuwde vierkante onderbouw, overgaand in een achtkantige klokkenverdieping met spitsboogvormige galmgaten; afdekking van de hoektrompen door middel van zandsteen. Accoladeboogvormige poort in een behouden spitsboogomlijsting van zandsteen met peerkraal uitlopend op sokkeltjes; vernieuwd boogveld van arduin doorbroken door een druiper. Aanleunende traptoren ten zuiden, afgelijnd door middel van een overhoekse muizentand. Midden- en zijbeuken onder één zadeldak. Lichtjes inspringend westtravee van noordelijke zijbeuk onder lager lessenaars dak; steekboogvensters in vlakke omlijstingen van arduin met druiplijstje; ijzeren harnas.

Noordelijke transeptarm met omlopende zandstenen cordon ter hoogte van de onderdorpels der originele zandstenen spitsboogvensters; bewaard zandstenen maaswerk ten westen; gedichte deur met zandstenen omlijsting en bakstenen ontlastingsboog ten westen.

Zuidelijke transeptarm onder mank zadeldak; steekboogvensters in vlakke omlijstingen van arduin met druiplijst, ten westen en zuiden waar het onderaan gedeeltelijk gedicht is. Zandstenen band boven westelijke venster wijst er wellicht op dat de transeptarm voorheen even hoog was als de zijbeuken. Koor even hoog als schip, met respectievelijk twee en één steekboogvenster ten noorden en ten zuiden, in vlakke omlijstingen van arduin met druiplijstje.

Noordelijk gebouwtje onder lessenaars dak, tegen noordelijke transeptarm, met rechthoekige zijingang (oostelijk) en rechthoekige venster (westelijk) met arduinen onder-

en bovendorpels. Zuidelijke sacristie tegen zuidelijke transeptarm onder doorgetrokken mank dak; steekboogvormig venster in vlakke omlijsting van arduin met druiplijst (ten zuiden).

Rondbogen op Toscaanse zuilen (arduinen sokkels) en halfzuilen. Korfboogvormige scheibogen van de kruising. Overwelfing door middel van tongewelf voor de middenbeuk, koor en transept; Boheemse kappen voor de zijbeuken en kruising; gordelbogen op consoles, in het koor uitgewerkt met classicistisch praaltrosmotief.

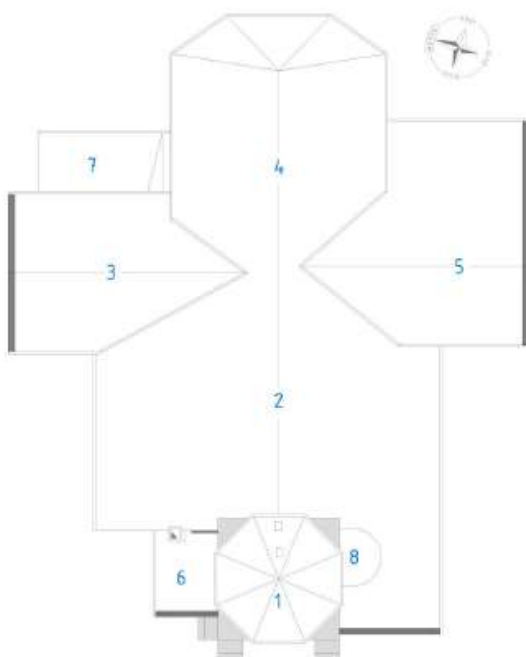
Mobilair: Neogotische beelden: Sint-Pieter, Sint-Paulus (hoogkoor), Madonna, Sint-Cornelius (nissen van zijaltaren). Barokaltaar (17de eeuw) van circa 1762; koorbanken, lambriseringen, preekstoel, biechtstoelen, orgeldoksaal. Rococo-orgel. Laatgotische doopvont (15de eeuw)

b) Bouwfysische toestand

Laatste inspectierapport van Monumentenwacht dateert van 2023, de bouwfysische toestand van het kerkgebouw wordt als “redelijk goed” beschouwd. Dakbedekking is in algemeen goede toestand (werken in kader van meerjarenplan 2020-2024), het buitenwerk vraagt om een aanpak tijdens volgende meerjarenplan.

c) Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8625>)

(afbeelding: dakenplan_bouwkundige inspectie monumentenwacht)

De kerk met het ommuurde kerkhof bestaat uit een portaal met doksaal, een driebeukig schip, een dwarsbeuk, een koor en zowel een noordelijke als zuidelijke sacristie. De noordelijke sacristie is langs buiten toegankelijk via een opstap. Onder de ingebouwde westtoren bevinden zich het portaal en doksaal, met links en rechts van de toren ruimtes die bereikbaar zijn vanuit de zijbeuken of het portaal. In de linkse ruimte bevinden zich de stookplaats en het sanitair, terwijl de rechtse ruimte, de winterkapel, die wordt gebruikt als begroetingsruimte bij uitvaarten. Gezien de omvang, de brede toegangsdeur en het buitenlicht biedt deze ruimte vele mogelijkheden.

De kleurrijke spitsbogen- en rondboogvensters voorzien de kerk van veel licht en een mooi kleurenspeel. In de kerk bevindt zich een goed en groot bespeelbaar orgel dat jaarlijks wordt onderhouden. De kerk is rondom volledig voorzien van lambrisering, waarin ook de twee biechtstoelen in de dwarsbeuk zijn verwerkt. Naast het hoofdaltaar zijn er in de dwarsbeuk twee zijaltaren aanwezig. De preekstoel bevindt zich op de hoek van de dwarsbeuk met het koor.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 505 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan ongeveer 200 aanwezigen in de huidige opstelling. De stoelen zijn zowel in de drie beuken van het schip als in de dwarsbeuk opgesteld. Door de relatief eenvoudige en slanke zuilen is het zicht op het altaar en het koor vanaf de meeste plaatsen vrij goed.

Compartimentering en uitbreiding

Gezien de hoge middenbeuk kan er onderzocht worden of een horizontale compartimentering mogelijk is. Door de relatief brede dwarsbeuk kan een opsplitsing samen met een deel van de zijbeuk plaatsvinden. Deze relatief kleine kerk biedt door zijn hoge binnenschip en gunstige verhoudingen verschillende mogelijkheden tot compartimenteringen of opsplitsingen. Deze compartimenteringen zijn echter nadelig voor de ruimtelijkheid van de kerk en moeten steeds worden afgewogen in kader van de herbestemming of wensen.

In de noordelijke sacristie is in de oostgevel een tweede buitendeur aanwezig. Door de nabijheid van verschillende graven kan deze niet gebruikt worden door minder mobiele personen. Door de vele hindernissen is dit niet aangewezen als nooduitgang.

Onderzoek kan uitwijzen waarom een vroegere opening in de noordelijke dwarsbeuk werd gesloten en of deze opnieuw geopend kan worden. Hiervoor is aan de binnenzijde wel een onderbreking van de lambrisering nodig. Een andere mogelijkheid om een extra doorgang te creëren, is in de winterkapel rechts van het portaal. Bij deze keuze vormen de aanpalende graven voor een extra uitdaging.

Bij vele kerken in de gemeente Geraardsbergen werden ontgravingen uitgevoerd. Als hiervoor wordt gekozen, zijn er meer mogelijkheden voor extra uitgangen of een uitbreiding aan de zuidgevel.

De kerkhofzone aan de zuidgevel biedt, gezien de oppervlakte, mogelijkheden om hier een afgesloten speelzone te creëren of andere publieke voorzieningen te ontwikkelen.

Toegankelijkheid

Voor de kerk ligt het publieke domein op een lichte helling. In deze zone zijn ook enkele parkeerplaatsen aanwezig. Het portaal is te bereiken met twee treden die links en rechts over de breedte van de toren uitlopen. Dit biedt de gelegenheid om aan één van de kanten de blauwe hardstenen treden aan te passen naar een helling voor minder mobiele personen.

Zoals hiervoor al aangegeven, kan de bestaande achteringang in de noordelijke sacristie beter functioneren na ontgraving.

De kerk binnen is toegankelijk; enkel het koor en de sacristieën zijn te bereiken via één opstap. Ook hier kan gewerkt worden met een helling.

In de directe omgeving zijn er verschillende parkeergelegenheden voor, achter en naast de kerk.

Voorzieningen

- Vanuit het portaal, links, is een kleine sanitaire ruimte met wastafel aanwezig. Deze is te bereiken via een opstap, dus niet rolstoeltoegankelijk. Deze ruimte kan opgefrist worden of

er kan gekozen worden om rechts van de toren, in de winterkapel, een mindervaliden toilet in te richten. Links van de toren is de ruimte beperkt door de aanwezigheid van de technische ruimte voor de verwarming.

Aan de noordgevel achter de noordelijke sacristie zijn 2 piscines aanwezig. Als het sanitair in het kerkgebouw wordt aangepast of uitgebreid, kan er gekozen worden voor het verwijderen van deze toch niet zo esthetisch ingeplande piscines.

Als er niet gekozen wordt voor de uitbreiding van het sanitair in de winterkapel, kan deze ruimte worden gebruikt als vestiaire, extra berging, leeshoek,.... Voor deze mooie ruimte zijn heel veel mogelijkheden, afhankelijk van de nieuwe te creëren functie of wensen in het kerkgebouw.

- Er is geen keuken aanwezig in de kerk. In de noordelijke sacristie is wel een uitgietsbak met waterverwarming. Gezien de al aanwezige toe – en afvoer en de vrije ruimte kan hier een uitbreiding in de vorm van een kitchenette/ keuken worden ingepland.
- Er is een goed werkende luchtverwarming op stookolie aanwezig. De technische ruimte bevindt zich links van de toren.
- De halogeenspots kunnen bediend worden in de zuidelijke sacristie.
- Er is goed werkend audiosysteem aanwezig, inclusief een cd-speler. Dit alles wordt aangestuurd vanuit de zuidelijke sacristie.
- Er is een brand- en inbraakalarm aanwezig.
- Er is bliksembeveiliging aanwezig met een positief inspectieverslag van 2024 (score A).
- In de westtoren is een zendmast van Proximus aanwezig. De verdeelkast neemt veel plaats in boven het doksaal.

Duurzaamheid

De kerk is een beschermd monument. Het plaatsen van zonnepanelen is mogelijk, maar er zijn strikte voorwaarden en uitzonderingen. Het beleid is erop gericht om de erfgoedwaarden te respecteren en te behouden. In veel gevallen moet een toelatingsaanvraag worden ingediend, en deze wordt doorgaans positief beoordeeld als aan de voorwaarden wordt voldaan. Het is belangrijk om contact op te nemen met een erfgoedconsulent voor specifieke richtlijnen en om te bepalen wat wel en niet is toegestaan in jouw specifieke situatie.

65 % of 328.9 m² dakhelling is ideaal voor het plaatsen van zonnepanelen (zie groene dakvlakken op de zonnekaart). Gezien het beschermd volume en de zeer zichtbare dakhellingen bij het benaderen van de kerk is het niet evident om hier de keuze te maken voor zonnepanelen.

Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

De graven zijn ingepland in een volledige graszone. Verder ontharding is hier niet nodig.

Er kan onderzocht worden of er een regenwaterput geplaatst kan worden zodat het regenwater van de grote dakoppervlaktes opgevangen kan worden voor hergebruik bij het sanitair. Aan de noordzijde zijn geen graven meer aanwezig en het is ook de zijde van het bestaande sanitair. Het is een te onderzoeken locatie.

Lokale kerkfabriek meldt geen mogelijkheden, er is reeds een toilet en handwasser aanwezig.

2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerkgebouw is vlot bereikbaar met openbaar vervoer, er is voldoende parking. Plaatselijk lagere school, gelegen op wandelafstand, maakt ook gebruik van het kerkgebouw.

2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn geen weekendvieringen, doch kerkgebouw is open voor de eredienst. De plaatselijke lagere school houdt er wel 3 vieringen per jaar. In 2024 gingen er in totaal nog 7 erediensten door in deze kerk.

Occasioneel profaan gebruik kan worden toegestaan.

>> Vanuit de dienst samenleving: Idegem heeft ontmoetingszaal, kerk kan eventueel in aanmerking komen voor pps, of verkoop. Checken met de school of er noden zijn?

2.11.Parochiekerk Sint-Jan de Doper in Nieuwenhove.

2.11.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Jan de Doper**

Geografische ligging

- Zijpstraat , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: omvat de aanduiding als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Jan de Doper zonder noordkapel](#)

Deze bescherming is geldig sinds 03-07-1942

2.11.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving

De plattegrond ontvouwt een éénbeukig schip met één travee, uitspringend transept en achtzijdige kruisingstoren op vierkante onderbouw; rond traptorentje in de oksel van het transept en de noordgevel, koor met twee rechte traveeën en vlakke koorsluiting met twee zijkapellen ten zuiden en ten noorden, losstaande noordelijke sacristie. Oudste delen grosso modo in zandsteenbouw op afgeschuinde plint, neogotische delen van natuursteen; sporen van cementbekleding uit eind 19de - begin 20ste eeuw; zadeldaken (leien).

Grotendeels gerestaureerde westgevel, geflankeerd door steunberen met een versnijding; vernieuwd segmentboogdeurtje ingeschreven in spitsboognis met uitgewerkt archivolt opgevangen door driekwartzuiltjes, blind boogveld; aandak met hogels, op schouderstukken. Noord- en zuidgevel gemarkeerd door geprofileerde kroonlijst op zandstenen modillons; in zuidgevel, zelfde deurtje als in westgevel, opnieuw opengemaakt bij restauratie.

Transept, zijkapellen en koor gestut door gewone en overhoekse steunberen met een versnijding; grotendeels vernieuwde spitsboogvensters in kwartholle omlijsting met afzaat, doorlopende archivolt en onderdorpels. Kruisingstoren onder geknikte spits (leien) met spitsboogvormige galmgaten met doorlopende onderdorpels. Eerste zuidelijke zijkapel met segmentboogdeurtje met deels vernieuwde omlijsting op sokkeltjes. Uiterste noordelijke zijkapel afgelijnd door kroonlijst met zandstenen kopjes (hergebruikt materiaal).

Interieur

Schip onder houten spitstongewelf. Koor met hardstenen spitsboogarcaden op dito zuilen met achtzijdige sokkel en geprofileerde dekplaat; houten spitstongewelf. Zijkapellen onder kruisribgewelf. Toren en noordelijke transeptarm eveneens onder kruisribgewelf, zuidelijke transeptarm onder stergewelf.

Mobilair

Koorbank en biechtstoel (18de eeuw); neogotische hoofd- en zijaltaren en preekstoel en orgel (19de eeuw). Hardstenen romaanse doopvont.

b) Bouwfysische toestand

Het laatste inspectierapport van Monumentenwacht n° 41825/2016/B dateert van 12 /07/2016.

De algemene toestand van het kerkgebouw is zeer goed doch een aantal aanpassingen drongen zich op.

Naar aanleiding van het rapport werden in 2020-2021 de 4 torenafzaten geplaatst en bijkomende werken namelijk herstelling koordak, herstelling aansluiting zalinggoot en behandelen spanvoet op de zolder. Deze werken werden na dit inspectierapport beschouwd als “ noodzakelijk en dringend “

teneinde de aanhoudende plantengroei en waterinfiltratie op/in de poreuze steen tegen te gaan.
Kostprijs : 37.000 €

c) Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: Van Wassenhove Franks (30/05/1905))

De kerk is een prachtige eenbeukige kruiskerk, omringd door een kerkhof. Het gebouw bestaat uit een portaal met doksaal, een schip, een koor en een zuidelijke sacristie die via een opstap van buitenaf bereikbaar. In de doorgang naar de sacristie bevindt zich een extra sanitaire ruimte.

Het koor is voorzien van prachtig kleurrijke spitsboogvensters, terwijl de overige vensters een sobere uitstraling hebben. In het doksaal staat een niet bespeelbaar orgel.

Links en rechts van het portaal staan 2 biechtstoelen. Onder de houten spitstongewelf bevindt zich een preekstoel. In de zuid en noordzijde van de kerk bevindt zich elk een altaar.

Binnenin, rondom de kerk is de plint, lambrisering of delen van het pleisterwerken verdwenen, variëren in hoogte van 0.5m tot 1,5 m, met af en toe hogere zones. In deze zones zijn elektriciteitswerken uitgevoerd.

Achteraan in het koor is lambrisering aanwezig.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 427 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 131 aanwezigen in de huidige opstelling. De stoelen zijn verspreid over de verschillende delen van de kerk opgesteld. Door de aanwezige kolommen en de preekstoel is het zicht op het altaar en het koor niet overal optimaal.

Compartimentering en uitbreiding

Door de vorm van de kerk en de vele opdelingen is het niet aangewezen om de kerk te compartimenteren.

Het beschermd statuut van de parochiekerk Sint-Jan de Doper (zonder de noordkapel), het ommuurde kerkhof en de aanwezigheid van drie extra buitendeuropeningen (twee in de zuidgevel en één naar de sacristie) maken het onnodig om een extra doorgang te voorzien. Bovendien is een uitbreiding niet mogelijk vanwege het beschermde karakter, de hoger gelegen kerksite en het ommuurde kerkhof rond de kerk.

Toegankelijkheid

De kerk is toegankelijk via drie ingangen, elk met vier of vijf treden. Er kan onderzocht worden of een van de twee ingangen aan de zijgevel voorzien kan worden van een helling, zodat deze ook toegankelijk wordt voor minder validen.

De site zelf heeft een groot hoogteverschil met de Zijpstraat en is vooraan bereikbaar via twaalf treden. Aan de linkerkant van de site is een hellend pad aanwezig die langs de volledige noordkant van de kerk loopt, langs het kerkhof. Dit pad verbindt de Zijpstraat met de parkeerplaats achter de kerk. Er kan een doorgang gemaakt worden in de ommuring van het kerkhof om de kerksite te bereiken.

De kerksite is via de parkeerplaats achteraan te bereiken zonder niveauverschil. Minder mobiele personen kunnen via deze weg de site bereiken en de kerk betreden via de doorgang naar de sacristie, die slechts één opstap heeft.

Binnen in de kerk zijn er ook verschillende niveauverschillen. Minder mobiele personen kunnen vanuit de sacristie de uitbreiding van 1905 zonder problemen betreden en genieten van deze prachtige kerk zonder niveauverschillen te moeten overbruggen.

Voorzieningen

- In de doorgang naar de sacristie is het toilet aanwezig, recht tegenover de buiten deur. Het bestaande toilet kan opgefrist worden.
- Er is geen keuken aanwezig. Door de aanwezigheid van de luchtgroep in de sacristie is de overgebleven ruimte te beperkt.
- Er is luchtverwarming aanwezig op stookolie via twee vloerkanalen/
 - o De technische ruimte bevindt zich boven de sacristie en is niet makkelijk bereikbaar.
 - o De verwarming functioneert goed en wordt jaarlijks onderhouden.
- Er is goed werkend audiosysteem aanwezig inclusief een CD-speler. Dit alles wordt aangestuurd vanuit de sacristie.
- Als verlichting zijn er halogeen spots aanwezig. Deze worden aangestuurd vanuit de tussenruimte tussen de kerk en de sacristie.
- De elektriciteit werd 25 jaar geleden volledig vernieuwd en aangepast.
- Er is geen diefstal- en brandbeveiligingsinstallatie aanwezig, wel brandblussers. Het is voorzien om dit te plaatsen wanneer de Telenet antennes worden aangebracht (voorziene datum 2027 bij de Aquafin werken)
- er is een bliksembeveiliging die werd geplaatst bij de buiten restauratiewerken door Heleblitz.

Duurzaamheid

Vanwege de vorm, de versnipperde dakvlakken en het feit dat slechts 21% van het totale dakoppervlak geschikt is voor zonnepanelen, is het geen optie om de kerk van zonnepanelen te voorzien.

De groene zone toont het ideale dak gedeelte voor zonnepanelen.

Het volledige kerkhof is naast de graven voorzien van dolomiet of verharding in klinkers. Enige vergroening van de site is wel aangewezen.

Daarnaast kan onderzocht worden of het plaatsen van een regenwaterpunt mogelijk is, gezien het hellende niveau en de aanwezigheid van de graven, zodat regenwater kan worden opgevangen voor hergebruik bij het sanitair.

2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerk is deze gelegen aan een bushalte lijn 717 Denderwindeke -Geraardsbergen en ook de belbus is beschikbaar. De parkeerruimte rond de kerk is eerder beperkt maar er is voldoende parkeerruimte aan het buurthuis op max 100 m.

Geen andere gebedsruimtes in de nabijheid. Het buurthuis (Beukenhof) is de ontmoetingsruimte voor de plaatselijke verenigingen.

2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgie : Sinds 1 januari 2024 is de maandelijkse misviering afgeschaft. Dit tot groot ongenoegen van vele parochianen , met als gevolg dat nog meer mensen afhaken om de misviering bij te wonen .

Uitvaarten en huwelijken zijn nog mogelijk momenteel Doopselvieringen zijn niet meer toegestaan, alhoewel het algemeen kerkelijk recht voorschrijft om de doopselvieringen te laten plaatsvinden in de parochiekerk van de dopeling en/of ouders.

Jaarlijks wil FERM Nieuwenhove in de meimaand een misviering houden in de kerk, gevolgd door een kapellekes tocht doorheen het dorp op zondagnamiddag. De kerk wordt dagelijks opengesteld als plaats voor gebed en bezinning. De kerk wordt frequent bezocht door wandelaars en fietsers die het stiltegebied Dender-Mark verkennen. De kerk wordt ook gebruikt als repetitieruimte voor het Soetekoor

2.12. Parochiekerk Sint Martinus in Onkerzele.

2.12.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Martinus**

Geografische ligging

- Onkerzelestraat , 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming:

- omvat de aanduiding als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Martinus: orgel](#)
Deze bescherming is geldig sinds 25-06-1974

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Martinus met kerkhof](#)
Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

2.12.2. Beschrijving

A Cultuurhistorische waarde

Neogotisch getinte pseudo-basiliek van 1847, gelegen op een hoogte, (kerktoren met het hoogste gelegen torenhaantje van Oost-Vlaanderen) neogotisch kapelletje ten zuiden. De plattegrond ontvouwt een westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën, een koor met twee rechte traveeën en driezijdige sluiting, noord- en zuidelijke sacristie in de oksel van het koor en het schip

Gebouw van baksteen onder doorlopend zadeldak (leien). Vierkante toren met twee geledingen, onder zeszijdige spits; hoge romp, geflankeerd door vlakke steunberen met vijf versnijdingen en casementen; smallere klokkenverdieping tussen overhoekse steunberen eveneens met casementen. Segmentboogdeur met halfronde omlijsting van hardsteen, ingewerkt in spitsboognis, daarboven lancetvenster met deels geprofileerd boogtracé en metalen roedeverdeling; één oculus en spitsboogvormig galmgat per wand in de bovenbouw.

Noord- en zuidgevel, afgelijnd door steunberen en geritmeerd door lisenen; spitsboogvensters met lekdrempel en metalen roedeverdeling.

Lancetvensters (tweelichten) in het koor. Toren: begane grond overdekt met tongewelf. Middenbeuk geritmeerd door gebundelde pijlers met bladkapitelen onder spitsboogarcade; spitstongewelf met gepleisterde ribben in het schip; kruisribgewelven in de zijbeuken. Koor onder spitstongewelf, sluiting met zesdelig kruisgewelf.

Mobilair: Schilderij "Onze-Lieve-Vrouw met Kind schenkt de rozenkrans aan de Heilige Dominicus Guzman" door Domien (1695) Van den Bossche (18de-19de eeuw?). Barokke altaren van gemarmerd hout, zijaltaren van 1694; preekstoel (midden 19de eeuw). Orgel van L. Lovaert (1854)

b) Bouwfysische toestand

Buitenrestauratie werd uitgevoerd (2006-2014), binnen restauratie met het oog op nevenbestemming (fietskerk) is in uitvoering

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Binnen restauratie is lopende met het oog op nevenbestemming

Volledig nieuw sanitair blok werd reeds geplaatst. Buitendeuren zijn conform reglement van de Hulpverleningszone Zuid-Oost (Brandweer)

2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerkgebouw is gelegen aan de Onkerzelestraat, centraal in het dorp. In de buurt bevinden zich een woonwijk waar een jonge generatie resideert lokale lagere school, groot opvanggebouw voor de jeugdvereniging (KSA met meer dan 200 leden) en parochiaal centrum. In het kader van de nevenbestemming “fietskerk” wordt een fietsrustpunt ontwikkeld aan de kerk. Dit werd reeds in 2018 door de provinciale kamer van Oost-Vlaanderen onderzocht. In de onmiddellijke buurt is er ook nog een OLV kapel(bidplaats voor 40 personen) en museum van Zieneres Leonie Van Dijck , die vaak bezocht worden en waar vele kaarsen worden geofferd .

2.12.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Kerk is momenteel gesloten omwille van de binnen restauratie, werken hebben vertraging opgelopen wegens ernstige gebreken die aan de welfsels zijn vastgesteld tijdens de werken. Restauratiewerken kunnen worden hervat eind 2025- begin2026.

Dagelijks zijn er nog kerkhofbezoekers en worden er nog overledenen begraven of uitgestrooid op het kerkhof. Daar bevindt zich ook een recente , zeer mooie “troostplaats”

Na de restauratiewerken:

De fietskerk blijft een liturgisch gebouw waar fiets, eucharistie en kerk samen zullen gaan.

Fietswijdingen en erediensten (ook persoonlijk gebed, huwelijken, begrafenissen, ...) zullen kunnen blijven plaatsvinden.

De kerk zal ook gebruikt worden voor concerten, voordrachten, enz.. Organisaties van de laatste jaren: 2 avonden rond WO 1 en 2, viering 175-jaar kerkgebouw, Fietsweek, Fiets-weekends, Bouwdoos-project, Fanfareconcert, ... georganiseerd door de kerkraad.

De nieuwe inrichting van de kerk zal dus mogelijkheden bieden voor polyvalent gebruik: evenementen, zoals concerten, expo's, toneel, seminaries, voordrachten, lezingen, workshops, ook voor gebruik van de gemeente, verenigingen,

De kerk werd ook al enkele jaren opengesteld als studeerruimte tijdens de Examenperiodes.

2.13 Parochiekerk Sint -Aldegonde in Overboelare

2.13.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Aldegonde**

Geografische ligging

- Pol Antheunisstraat 8 , 9500 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: • is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Aldegonde](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

- omvat de aanduiding als **beschermd monument** [Parochiekerk Sint-Aldegonde: orgel](#)
Deze bescherming is geldig sinds 25-03-1980

2.13.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Eenvoudige kerk, op een hoogte gelegen, met omringend, ommuurd kerkhof. Pseudo-basiliek, grotendeels van 1770, gerestaureerd en uitgebreid in 1864 met een neogotisch transept, koor en sacristieën. De plattegrond ontvouwt een westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën, een transept en een driezijdig gesloten koor met twee rechte traveeën, noord- en zuid sacristie. Baksteenhouw met plint en hoekstenen van hardsteen onder zadeldak (leien); recentste oostelijke delen eveneens van baksteen op afgeschuinde plint, met gebruik van arduin, onder zadeldaken (leien).

Vierkante westtoren met ingesnoerde spits. Baksteenbouw met hoekstenen van zand- en hardsteen tot aan de klokkenverdieping. Gedrukte boogdeur met laatgotische inslag: geprofileerde omlijsting van zandsteen op sierlijke neuten, sporen van pleisterwerk, hoekstenen (hergebruikt?). Verzorgd houtwerk met neogotisch getinte boogvulling en patroonheilige bovenop makelaar. Daarboven, segmentboogvenster in vlakke omlijsting van arduin. Later toegevoegde klokkenverdieping met rondboogvormige galmgaten. Steekboogvensters in vlakke omlijsting van arduin in noord- en zuidgevel. Koor en transept met spitsboog- en rondboogvensters.

Begane grond van toren afgedekt met tongewelf. Schip met rondboogarcaden op gemarmerde Toscaanse zeilen op hoge achtzijdige sokkel van arduin. Hoofdbeuk en zijbeuken met Boheemse kappen, laatstgenoemde met kruisribben in stucwerk. Kruising met houten achtdelig kruisribgewelf; houten spitstongewelf boven transeptarmen. Koor met houten spitstongewelf en koorsluiting met vierdelig ribgewelf.

Mobilair: neogotische altaren (tweede helft 19de eeuw, 1864?); twee biechtstoelen (tweede helft 18de eeuw); neogotische biechtstoel (tweede helft 19de eeuw); neogotische communiebank (tweede helft 19de eeuw); doopvont (tweede helft 19de eeuw); kerkmeester bank (19de en tweede helft 19de eeuw); preekstoel (tweede helft 18de eeuw); doksaal (19de eeuw, 1780)

Traditie

Iedere eerste vrijdag van de maand is er een bedevaartsmis voor de H. Aldegonde. - Aangezien onze kerk een bedevaartkerk mag genoemd worden waar de H. Aldegonde aangeroepen wordt tegen kanker komen er dagelijks bezoekers, ook van buiten de parochie, kaarsen offeren en hun devoties doen. -Het patroonsfeest van de H. Aldegonde wordt met

veel luister gevierd. Op haar feestdag 30 januari is er 's morgens een plechtige Eucharistieviering, gevolgd door de uitstalling van het H. Sacrament. Gans de dag is er gedurige aanbidding en 's avonds de afsluiting van de feestdag met zegen met het H. Sacrament. Gedurende gans de daaropvolgende week komen de bedevaarders in stilte bidden

b) Bouwfysische toestand

Inspectieverslag van 2023 beschrijft de algemene toestand van het kerkgebouw als “redelijk” en goed onderhouden. Voor de zolder wordt de vermelding “matig” gebruikt en in de toelichting wordt aanbevolen de zettingen in de dak structuur best zo snel mogelijk te consolideren
Recente herstellingswerken werden uitgevoerd aan metselwerk van de torenspits en steunberen.

c) Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: [De Lestré, Benjamin](#) (24-01-1900))

De kerk is een prachtig bouwwerk dat bestaat uit een portaal met doksaal, een driebeukig schip, een dwarsbeuk, een koor en zowel een noordelijke als zuidelijke sacristie. De zuidelijke sacristie, gelegen aan de rechterkant, is langs buiten toegankelijk via dertien treden.

Het koor is voorzien van kleurrijke spitsbogen- en rondboogvensters, terwijl de vensters van het schip en de zijbeuken een soberder uitstraling hebben. In de kerk bevinden zich twee orgels: één in het doksaal en één in de dwarsbeuk. Daarnaast zijn er vier biechtstoelen aanwezig: twee in de

zijbeuken van het schip en twee links en rechts in de dwarsbeuk. Het driebeukige schip is bekleed met lambrisering. Samen met de aanwezigheid van houten kruisribgewelven en spitstongewelven boven de kruising, de transeptarmen en het koor geven ze de parochiekerk een extra aangename en warme uitstraling.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 715 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 226 aanwezigen in huidige opstellen. Door de aanwezige kolommen en de preekstoel is het zicht op het altaar en het koor niet overal optimaal.

Compartimentering en uitbreiding

Door de vrij grote preekstoel en de smalle zijbeuken van het schip is het niet aangewezen om de zijbeuken van het schip te splitsen. De verhouding tussen de dwarsbeuk en het driebeukig schip maakt het echter wel mogelijk om de kerk te compartimenteren tussen het oudste deel en de uitbreiding van 1864. Door het hoge schip kan een gedeeltelijke horizontale opsplitsing onderzocht worden. Deze opsplitsingen en compartimenteringen zijn enkel aan te raden om praktische redenen in functie van een herbestemming, omdat het de openheid van de kerk zou beperken.

Door de aanwezigheid van biechtstoelen en altaren in de dwarsbeuk is het daar niet mogelijk om een opening te creëren zonder het verplaatsen van de preekstoelen. Ook via het schip nieuwe openingen, ramen en deuren creëren om zo de link met de omliggende speeltuin te versterken, is niet vanzelfsprekend door de aanwezigheid van de lambrisering en de biechtstoelen.

Het ommuurde kerkhof is vervangen door een speeltuin, waardoor er ruimte is voor een uitbreiding. Het is te onderzoeken of er een architecturaal verantwoorde mogelijkheid is om een uitbreiding te voorzien links of rechts van het portaal (de toren). Hier zou een bijkomende ingang, sanitair, een kitchenette, enzovoort kunnen worden ondergebracht, alles in overeenstemming met de mogelijke wensen en bestemmingen.

Toegankelijkheid

De kerk is gelegen op een hoogte en is vanaf de straat op twee manieren bereikbaar: via vier treden of via een hellend voetpad.

Het portaal zelf is toegankelijk via drie treden. Gezien het geringe hoogteverschil aan het portaal en de beschikbare ruimte of uitbreidingsmogelijkheden, behoort het toegankelijk maken van de kerk voor minder validen tot de mogelijkheden.

Eenmaal binnen in de kerk is het grootste deel van de ruimte toegankelijk voor minder validen. Enkel achteraan, bij het driezijdig gesloten koor, zijn er twee treden. Indien nodig, kan ook hier aan één kant een helling worden aangebracht om het koor en de sacristieën te bereiken.

Naast de start van het hellend voetpad is een parkeerplaats voor mindervaliden aanwezig.

Voorzieningen

- Er is sanitair met wastafel aanwezig in de noordelijke sacristie.
- Er is geen keuken aanwezig in de sacristie.
- Een uitbreiding met bijkomend sanitair en een keuken is mogelijk aan de noordgevel of naast de westtoren. Dit vraagt verder en diepgaand onderzoek om te komen tot een architecturaal verantwoorde uitbreiding.
- Er is luchtverwarming aanwezig op gas
 - o De technische ruimte bevindt zich in de noordelijke sacristie.
 - o De verwarming functioneert nog voldoende om de kerk tot een aangename temperatuur te verwarmen
- Er is een audiosysteem aanwezig.
- Als verlichting zijn er halogeen spots aanwezig die bediend worden vanuit de priester sacristie.
- Er zijn camera's aanwezig tegen diefstal en brandblusapparaten voor brandbeveiliging.
- Er bevindt zich een bliksemafleider op de kerktoren.
- Er kan onderzocht worden of er voldoende ruimte is en er de nood is om een zendmast van een internenprovider in de westtoren onder te brengen.

Duurzaamheid

De parochiekerk Sint-Aldegonde is geen beschermd monument, maar wel vastgesteld bouwkundig erfgoed. De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie en het plaatsen van

zonnepanelen mogelijk zijn. Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

Door de ligging van de kerk op de site, het hoogteverschil en de smalle aangrenzende straat, is de zuidelijke dakhelling vanaf de begane grond bijna niet zichtbaar. Het plaatsen van zonnepanelen op het zuidelijke dak gedeelte vormt dan ook geen esthetisch probleem.

De groene zone toont het ideale dak gedeelte voor zonnepanelen.

Aangezien er al grote graszones met speeltuigen aanwezig zijn, is verdere ontharding hier niet nodig. Daarnaast kan het regenwater van de grote dakoppervlaktes worden opgevangen in een nieuw aan te leggen wadi op de site of in een regenwaterput voor hergebruik bij nieuw sanitair

2.13.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Voor de kerk is er een kleine parking.

De kerkfabriek heeft aan het gemeentebestuur al verschillende keren gevraagd om het straatje tussen het vroegere Gemeenteplein en de Pol Anthemisstraat terug open te maken zodat bezoekers van het kerkgebouw zich op het Gemeenteplein kunnen parkeren.

-Het kerkgebouw kan gebruikt worden als tentoonstellings- of concertruimte. Laatste maal gebruikt voor tentoonstelling in het kader van 80 jaar bevrijding van Geraardsbergen.

-Overboelare beschikt over een Parochiaal Centrum.

2.13.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de St. Aldegondiskerk hebben geen weekendmissen meer plaats. -De kerk wordt nog gebruikt voor begrafenissen en huwelijksvieringen. -Maandelijks is er een schoolmis.

Iedere eerste vrijdag van de maand is er een bedevaartsmis voor de H. Aldegonde.-Aangezien onze kerk een bedevaartkerk mag genoemd worden waar de H. Aldegonde aangeropen wordt tegen kanker komen er dagelijks bezoekers, ook van buiten de parochie, kaarsen offeren en hun devoties . In deze kerk gingen er 32 erediensten door in 2024.

De Armeense kerk maakt tweemaal in de maand gebruik van onze kerk voor hun zondagsmis. Zij gebruiken de kerk ook voor doopsels, huwelijksvieringen, begrafenissen en om te vergaderen.

-Sporadisch wordt de kerk gebruikt voor tentoonstellingen of concerten.

2.14. Parochiekerk Sint-Amandus in Schendelbeke.

2.14.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Amandus**

Geografische ligging

- Schendelbekeplein , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: is aangeduid als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Amandus](#)
Deze bescherming is geldig sinds 04-12-2003

2.14.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het kerkhof is herleid tot een met gras begroeide strook aan weerszijden van de kerk en de kerkhofmuur werd vervangen door een bakstenen muurtje. Vóór de kerkingang staan nog de oude kalkstenen vierkante ingangspijlers met niet meer oorspronkelijke daklijst en bekronende bol, met aan weerszijden ervan een laag ook vierkant pijlertje met bolbekroning.

In grondplan bestaat de kerk uit een vierkante westtoren met een rond traptorentje in de hoek met de zuidelijke zijbeuk, een onder gemeenschappelijk zadeldak geplaatst driebeukig schip van drie traveeën, een vóór het gevelvlak van de zijbeuken uitgebouwd transept, een koor van twee traveeën en driezijdige apsis en een noord- en zuidelijke sacristie. Als bouw materiaal is overwegend baksteen verwerkt. Zandsteen werd voornamelijk gebruikt bij de steunberen, portaal en bovenbouw van de toren, bij vensters van toren en transept, bij plint en hoeken van zijbeuken, transept, zuidelijke sacristie en koorapsis. Getuigen in de hoeken van de zijbeuken tonen aan dat de vroegere kerk eenbeukig is geweest.

Naar vorm zijn het portaal en de grote vensters van de westtoren en de grote vensters van de transeptarmen nog gotisch maar behalve de neggen en de boog van de noordelijk transeptvenster zijn ze het resultaat van een ingrijpende vernieuwing naar aanleiding van restauratiewerken van het einde van de 19de-begin 20ste eeuw. Ook de gekoppelde lancetvensters van de zijbeuken getuigen van ingrijpende neogotische aanpassingen. De segmentboogvensters van het koor hebben kalkstenen omlijstingen; de sluitmuur van de apsis is daarentegen blind. Vlechtingen in het metselwerk van de zuidelijke transeptarm tonen aan dat de gevel later werd verhoogd. Hier en daar treft men bij de gevels nog sporen aan van een latere bezetting in combinatie met een knipvoegafwerking.

In de hoek van de westtoren met de noordelijke zijbeuk is een lagere noordelijke doopkapel opgetrokken. Deze is geplaatst onder een lessenaars dak, is geopend met een lancetvenster in de westgevel en heeft een blinde noordgevel waartegen in de jaren 20 van de 20ste eeuw een grafsteen werd geplaatst. Tegen de blinde westgevel van de noordelijke zijbeuk is een marmeren epitaaf van 1812, geplaatst onder een kalkstenen geprofileerde boog met bekronende siervaas, het geheel afgesloten met een smeedijzeren hekwerk. Tegen de linker torensteunbeer is een mogelijk 18de-eeuwse, nu onleesbare kalkstenen grafplaat geplaatst. In de westgevel van de zuidelijke transeptarm is een arduinen grafplaat van 1759 in een kalkstenen omlijsting ingewerkt. Vóór de kerkingang staan nog de oude kalkstenen vierkante ingangspijlers met (niet meer oorspronkelijke) daklijst en bekronende bol en met aan weerszijden een laag vierkant pijlertje met bolbekroning en ertussen een klein achthoekig arduinen paaltje. Het vroegere hekwerk van de kerkingang ontbreekt. Tegen de sluitmuur van de apsis staat een kruisbeeld, geplaatst op een 19de-eeuwse arduinen sokkel. Het kerkinterieur is afgedekt met bepleisterde tongewelven, in het schip rustend op gedrukte rondbogen en zuilen met achzijdige sokkels en dekplaten.

Interieur

Van een bijzondere historische en artistieke waarde is de binnen aankleding van de kerk. Het meubilair bestaat uit:

Mobilair

- Hoofdaltaar, barok, zwart marmer, afkomstig uit de voormalige Sint-Adriaansabij van Geraardsbergen, met altaarstuk 'Aanbidding der herders' (1783), draaitabernakel uit wit geverfd en verguld hout;
- Dienstalbaar, gemaakt met vier panelen van de vroegere communiebank (midden 18de eeuw);
- Koorlezenaar (18de eeuw);
- Koorlambrisering, classicistisch (tweede helft 18de eeuw), met Korinthische pilasters en siervaasmotieven met guirlandes;
- Noordelijk zijaltaar, classicistisch, wit geschilderd, met Korinthische hoekzuilen, hoofdgestel met siervazen en centraal gepolychromeerd Mariabeeld met Jezuskind door Van Biesbroeck uit Gent (18de eeuw);
- Zuidelijk zijaltaar, barok (2de helft 18de eeuw), wit geschilderd en verguld, met hoekpilasters en rocaillemotieven, centraal een gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Amandus door Van Biesbroeck uit Gent;
- Biechtstoel in noordelijke transeptarm, barok (1754), met links en rechts, geplaatst achter een glazen deurtje, respectievelijk houten reliekhouders van de H. Lucia (18de eeuw), later (1841) geschilderd en verguld en met na een diefstal nieuw gemaakte engelfiguurtjes, en houten gepolychromeerd beeld van de Heilige Amandus (1647);
- Biechtstoel in zuidelijke transeptarm (1754), met links en rechts, geplaatst achter een glazen deurtje, respectievelijk gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Laurentius (17de eeuw) en van de Heilige Antonius van Padua (18de eeuw);
- Preekstoel, barok (midden 18de eeuw), met onder meer met medaillons versierde kuip, trap met acanthusbladvoluten en rococo-schelpmotieven, met lammerkijzen, kwasten en engelenkopjes versierd klankbord;
- Doksaal, laatclassicistisch (1831);
- Orgel (1833) door P.C. Van Peteghem uit Gent en J.C. Vanderbeken uit Geraardsbergen (beschermd 23.03.1980);
- Brandglasramen: vier in het hoogkoor (1930), voorstellend H. Theresia met Jezuskind, Heilig Hart (links), Sint-Amandus en Onze-Lieve-Vrouw met Jezus (rechts), twee in de transeptarmen (1960) door J. Maréchal uit Eeklo, voorstellend Verrijzenis van Christus (links) en Heilige Maagd (rechts) en twee in de doopkapel en boven aan het doksaal (1962) door A. De Bock uit Schendelbeke, respectievelijk voorstellend de Geboorte van Christus en een Pelgrim;
- Geschilderde kruisweg (19de eeuw);
- Grafstenen (nu onleesbaar) in de kerkvloer

b) Bouwfysische toestand

Het laatste verslag van Monumentenwacht is opgemaakt naar aanleiding van de inspecties van april 2023. Aanbevolen herstellingswerken betreffen gebroken treden in torentrap, druiplijsten onder dorpels vernieuwen, pleister- en schilderwerk aan het interieur herstellen.

c) Architecturale mogelijkheden

(Afbeelding: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8731>)

De kerk is een prachtig bouwwerk dat bestaat uit een portaal met doksaal onder de vierkante westtoren, een driebeukig schip, een dwarsbeuk, een koor en zowel een noordelijke als zuidelijke sacristie. De noordelijke sacristie, waarin de verwarming is gecompartmenteerd, is ook toegankelijk van buiten met één opstap. Het doksaal is te bereiken via een rond traptorentje dat vanuit het schip via een klein deurtje kan worden betreden. In de andere hoek van de westtoren is een doopkapel opgetrokken, te bereiken via een half beglaasde deur in de noordelijke zijbeuk.

Het brede schip met brede zijbeuken wordt verlicht door de vele kleurrijke vensters, waarvan sommige al een grondige renovatie hebben ondergaan aan het eind van de 19e eeuw.

In het doksaal bevindt zich een bespeelbaar orgel dat in 2002 werd gerestaureerd. In de dwarsbeuk zijn twee grote biechtstoelen aanwezig en een kleinere in de noordelijke zijbeuk. De preekstoel is ingepland rond de eerste kolom van het schip. De lambriserings is enkel in het koor en deels in de dwarsbeuk aanwezig. Naast het hoofdaltaar zijn er twee zijaltaren.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 521 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 220 aanwezigen in de huidige opstelling. De stoelen zijn enkel in de drie beuken van het schip opgesteld. Door de aanwezige kolommen en de preekstoel is het zicht op het altaar en het koor niet overal optimaal.

Compartimentering en uitbreiding

De niet ver uitspringende dwarsbeuk maakt compartimentering op deze locatie niet mogelijk. Het brede schip en de hoogte van de middenbeuk maken het werken met het box-in-box-principe te onderzoeken waard, afhankelijk van de herbestemming van de kerk en de wensen. Dit komt de ruimtelijkheid van de kerk echter niet ten goede.

Door het beschermde karakter van de kerk en de historische waarde is het maken van meerdere openingen in het schip om zo een link met de omliggende omgeving te versterken niet mogelijk. Een extra uitgang is al aanwezig in de noordelijke sacristie. Als de noodzaak er zou zijn, kan onderzocht worden of het maken van een extra uitgang in de zuidelijke sacristie aanvaardbaar is. Met de erfgoedconsulent kan bekeken worden of het maken van een opening in de oostgevel van de zuidelijke sacristie aanvaardbaar is binnen het beschermde karakter van de kerk.

Door de aanwezigheid van het ronde torentje rechts van het portaal is een uitbreiding hier niet mogelijk zonder de uitstraling van de kerk te schaden. Links van het portaal is al de doopkapel aanwezig, wat uitbreiding aan deze zijde ook onmogelijk maakt. Door de inplanting van de kerk op het plein, de niveauverschillen en de straat onmiddellijk aan het koor is er geen ruimte om uit te breiden.

Toegankelijkheid

De kerksite is gelegen op een hoogte en is vanaf de straat op drie manieren bereikbaar: via verschillende treden in het oosten, via vier treden in het westen en via een doorgang door de kerkhofmuur in het noorden. In het noorden is het Schendelbekeplein zo aangelegd dat er geen niveauverschil is tussen het openbaar domein en het pad van de kerksite, waardoor het langs deze kant toegankelijk is voor minder mobiele personen. Het pad van de kerkhofmuur naar het portaal vraagt hier en daar wel enkele aanpassingen aan de borduren zodat het weer goed toegankelijk is.

Het portaal zelf is toegankelijk met één opstap. Hier kan gebruik worden gemaakt van een helling of het voorliggende pad kan worden aangepast zodat het niveauverschil niet hoger is dan de maximaal toegelaten wettelijke 2 cm.

Eenmaal binnen in de kerk heeft alleen het koor en de sacristie een niveauverschil van twee treden. Ook hier kan gekozen worden om aan één zijde te werken met een (verplaatsbare) helling.

Voorzieningen

- Er is momenteel geen sanitair aanwezig. Er kan onderzocht worden of er links van het portaal, in de doopkapel, sanitair kan worden geïnstalleerd. Deze doopkapel is voldoende ruim voor een mindervalide toilet.
- Er is geen keuken aanwezig. Een keuken of kitchenette kan niet worden voorzien in de noordelijke sacristie omdat deze volledig is ingenomen door de verwarmingsgroep. Als de nood er is, kan onderzocht worden of de mogelijkheid bestaat om deze te voorzien in de zuidelijke sacristie of de doopkapel.

- Er is een MAHR verwarmingssysteem. In 2019 werd een nieuwe installatie op gas geplaatst, gebruikmakend van de bestaande ondergrondse kanalen. De volledige technische ruimte werd gecompartmenteerd. De technische ruimte bevindt zich in een afgesloten deel van de noordelijke sacristie. Naast de technische ruimte is een doorgang naar buiten.
- De halogeen spots kunnen bediend worden in de zuidelijke sacristie. Hier bevindt zich ook een digitale elektrische teller.
- Is er bliksembeveiliging aanwezig.
- Er is geen wifi aanwezig.

Duurzaamheid

De kerk is een beschermd monument. Het plaatsen van zonnepanelen is mogelijk voor een beschermd monument, maar er zijn strikte voorwaarden en uitzonderingen. Het beleid is erop gericht om de erfgoedwaarden te respecteren en te behouden. In veel gevallen moet een toelatingsaanvraag worden ingediend, en deze wordt doorgaans positief beoordeeld als aan de voorwaarden wordt voldaan. Het is belangrijk om contact op te nemen met een erfgoedconsulent voor specifieke richtlijnen en om te bepalen wat wel en niet is toegestaan in jouw specifieke situatie.

Gezien het beschermd volume en de zeer zichtbare dakhellingen is het niet evident om hier de keuze te maken voor zonnepanelen. Nochtans is 80% of 416,5 m² dakhelling ideaal voor het plaatsen van zonnepanelen (zie groene dakvlakken op de zonnekaart)

De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie mogelijk is. Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

Bijna alle graven rond de kerk zijn verdwenen en deze ruimte heeft plaatsgemaakt voor een volledige gras site. Verder ontharding is hier niet meer nodig.

Er kan onderzocht worden of er een regenwaterput geplaatst kan worden zodat het regenwater van de grote dakoppervlaktes opgevangen kan worden voor hergebruik bij het sanitair.

2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerkgebouw maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht. In de onmiddellijke nabijheid is een bus en treinhalt en beperkte parking voor personenwagens. Het Buurthuis bevindt zich op wandelafstand. Er is geen andere gebedsruimte in de nabijheid.

2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgische diensten: enkel uitvaarten en (huwelijken). Geen andere traditie.

In 2024 gingen er 9 erediensten door in deze kerk.

Kerkgebouw wordt sporadisch gebruikt voor andere activiteiten : concert, tentoonstelling(dorpsraad), opname speelfilm(“Wettelen”), samenzang op 2de kerstdag(dekenaat), Nieuwjaars drink (dorpsraad)

>>vanuit de dienst samenleving: De pastorie is onderdak voor een groot deel van het archief van de kerkfabriek. Ooit via het project 'trek het landschap je dorp in' een onderzoek laten uitvoeren om de tuin van het buurthuis te verbinden met de tuin van de pastorie. Studentenkerk?

2.15. Parochiekerk Sint-Mattheus in Smeerebbe-Vloerzegem.

2.15.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Mattheus**

Geografische ligging

- Vloerzegemstraat , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat : Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming:

- is aangeduid als **beschermd monument** [Parochiekerk Sint-Mattheus met omgeving](#)
Deze bescherming is geldig sinds 25-07-1974
- is aangeduid als **beschermd cultuurhistorisch landschap** [Parochiekerk Sint-Mattheus met omgeving](#)
Deze bescherming is geldig sinds 25-07-197

2.15.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Gelegen ten noorden van de Kloosterstraat en ten zuiden van beboomd weiland. Omringd door een oude bakstenen muur waarin vooral onderaan veel witte zandsteen verwerkt is. Hoge trap ten westen, lagere ten noorden.

De plattegrond toont: westtoren (13de eeuw?), éénbeukig schip van twee traveeën (15de eeuw), twee noordelijke kapellen van één travee (17de eeuw), koor van twee traveeën met rechte sluiting (tweede helft 12 de eeuw?), neogotische zuidsacristie.

Baksteenbouw en gebruik van zandsteen, kalksteen, ijzerzandsteen in verschillende verbanden. Zandstenen afgeschuinde sokkel en hoekstenen van zandsteen. Zandstenen vensteromlijstingen (behalve in westgevel en sacristie), vernieuwd staaf- en maaswerk en onderdorpels van arduin. Kroonlijsten op zandstenen lijsten met kwarthol beloop. Puntgevels met natuurstenen daklijsten op schouderstukken. Leien zadeldaken.

Rechthoekige zandstenen westtoren (onderbouw uit 13de eeuw?) even uitspringend ten westen. Neogotisch portaal met gedrukte ellipsboogpoort en spitsboogvormig bovenlicht met arduinen maaswerk in een spitsboogvormige geprofileerde omlijsting uitlopend op sokkeltjes. Tweede geleding met regelmatig metselverband en ander steenformaat wijst op latere verbouwing. Lage, derde geleding met waterlijst en twee gedichte rondboogvensters ten westen (één ten noorden en ten zuiden). Tweedelige houten toren: klokkentoren met rechthoekige galmgaten en kroonlijst, en ingesnoerde achtkantige spits. Westgevel opgetrokken uit zandsteen tot aan de schouderstukken.

Schip uit de 15de eeuw, met latere bakstenen verbouwingen wellicht uit de 17de eeuw. Bakstenen noord- en zuidgevels met zandstenen gordel- en puilijsten; een spitsboogvenster ten noorden en twee ten zuiden waartussen een gedichte rondboogdeur met zandstenen omlijsting met driuplijst.

Koor onder lager zadeldak en smaller dan het schip. Vermoedelijk romaanse onderbouw uit de tweede helft van de 12de eeuw. Gebruik van zandsteen (tot aan waterlijst), erboven grijze kalksteen en ijzerzandsteen; bovenste gedeelte van orangerode baksteen (17de eeuw?). Enkelvoudig versneden bakstenen steunbeer in noordoostelijke hoek

(van koor en schip) met natuurstenen afzaten. Spitsboogvenster (15de eeuw?) met driuplijst in elke gevelzijde. Vernieuwde tracerings.

Noord kapellen vermoedelijk uit de 17de eeuw, lager dan het schip. Oostelijke kapel is de grootste; puntgevel telkens met spitsboogvenster.

Neogotische zuid sacristie met drie gekoppelde lancetvensters in zuid- en spitsboogdeur in oostgevel.

Overdekking door middel van tongewelf: met gordelbogen op console. Bepleisterde binnenmuren.

Mobilair. Grote rechthoekige grafstenen tegen oost muur van kerkhof, daterend van 1610, met voorstelling van Pastoor Simoen Vander Muylen, en grafschrift in de rand, van 1765, Johannes De Smet (burgemeester) en Angelica Standaert, van 1815, 1888, 1883

b) Bouwfysische toestand en) Architecturale mogelijkheden

De kerk bestaat uit een portaal met doksaal in de westelijke toren, een eenbeukig schip, twee noordelijke kapellen, een koor en een zuidelijke sacristie. Links van het portaal bevindt zich de stookplaats. In de eerste noordelijke kapel zijn een berging en sanitair ondergebracht.

Door het kleine éénbeukig schip, de vele ornamenten en de twee zijaltaren oogt de kerk druk. De mooie spitsboogvensters met sober glas-in-lood zorgen voor voldoende licht in de kleine kerk.

In het doksaal bevindt zich een niet bespeelbaar orgel. In de noordelijke kapel naast het koor is een dubbel biechtstoel aanwezig. De lambrisering is enkel aanwezig in het koor. Naast het koor bevinden zich links en rechts 2 kleurrijke zijaltaren. De preekstoel met veelvuldig houtsnijwerk staat tegen de zuidgevel in het éénbeukig schip.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 228,4 m² (volgens Geopunt) en biedt plaats aan 48 aanwezigen in het schip, 30 in de noordkapel en 20 in het koor in de huidige opstelling. Het zicht op het altaar en het koor is goed.

Compartimentering en uitbreiding

Een van de noordelijke kapellen is al opgedeeld en bevat een berging en een sanitaire ruimte. Hoewel het een kleine kerk is, zou het afsplitsen van de tweede noordelijke kapel naast het altaar het ruimtelijk karakter van het kerkje niet verminderen.

Buiten het portaal zijn er twee bijkomende openingen naar buiten aanwezig: één in het midden van het schip en één in de sacristie. Een extra opening is niet nodig.

Door het ommuurde kerkhof rond de kerk is er geen onmiddellijk mogelijkheid tot uitbreiding.

Toegankelijkheid

De volledige kerksite ligt op een niveauverschil met de naastgelegen straat en parking. De site is langs de zuidkant bereikbaar met vier treden en langs de noordzijde met negen treden.

Als de noodzaak zich voordoet, kan onderzocht worden of er langs de oostzijde een helling vanaf de parking kan worden aangelegd of een schaarlift kan worden geplaatst.

Eens de kerksite met omliggende kerkhof bereikt is, is het portaal toegankelijk met één trede. Een lichte helling in de voorliggende verharding kan deze trede wegwerken, zodat het portaal

rolstoeltoegankelijk wordt. Ook de twee andere toegangen (schip en sacristie) zijn toegankelijk met 1 trede, maar eerst moet de toegang tot de site rolstoeltoegankelijk worden gemaakt.

Het portaal, schip en noordelijke kappelen hebben geen niveauverschil. Naar het koor en de sacristie is er 1 opstap.

Voorzieningen

- Links van het portaal is momenteel sanitair aanwezig, bestaande uit één toilet en een wastafel. Het sanitair is niet rolstoeltoegankelijk. Indien gewenst kan onderzocht worden of er in de berging links van het bestaande sanitair een bijkomend toilet voor minder mobiele personen geïntegreerd kan worden.
- Er is geen keuken aanwezig. Indien gewenst kan deze geïmplementeerd worden in de berging naast het bestaande toilet, in de nabijheid van het technisch lokaal en de aanwezigheid van water en afvoeren.
- Er is een gascondensatieketel die de radiatoren en de vloerconvectoren voedt.
 - o De technische ruimte bevindt zich naast het portaal links.
 - o De bediening van de verwarming kan vanuit de sacristie.
- Er is een audiosysteem aanwezig.
- De halogeen spots kunnen bediend worden via een duidelijk bedieningsbord in de sacristie.
- Is er bliksembeveiliging aanwezig
- Er is geen wifi aanwezig.

Duurzaamheid

De parochiekerk is een vastgesteld bouwkundig erfgoed en ligt in een beschermd cultuurhistorisch landschap. De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie en het plaatsen van zonnepanelen mogelijk zijn.

Het plaatsen van zonnepanelen in een beschermd cultuurhistorisch landschap is mogelijk, maar er zijn strikte voorwaarden en uitzonderingen. Het beleid is erop gericht om de erfgoedwaarden te respecteren en te behouden. In veel gevallen moet een toelatingsaanvraag worden ingediend, en deze wordt doorgaans positief beoordeeld als aan de voorwaarden wordt voldaan

Het is belangrijk om contact op te nemen met een erfgoedconsulent voor specifieke richtlijnen en om te bepalen wat wel en niet is toegestaan in jouw specifieke situatie

Volgens de zonnekaart is 67.2 m² of 30.5 % van het dak ideaal voor het plaatsen van zonnepanelen. Gezien het lage percentage en de zeer zichtbare dakhellingen is het niet evident om hier te kiezen voor het plaatsen van zonnepanelen op de kerk omdat de erfgoedwaarde sterk wordt aangetast.

De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie mogelijk is. Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

Het volledige kerkhof is, naast de graven voorzien van dolomiet of verharding in klinkers. Het zoeken naar degelijke vergroening kan de site ten goede komen.

Er kan onderzocht worden of er een regenwaterput geplaatst kan worden zodat het regenwater van de dakoppervlaktes opgevangen kan worden voor hergebruik bij het sanitair. De aanwezigheid van het omliggende kerkhof maakt het inplanten van een regenwaterput echter niet eenvoudig.

2.15.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

(zie hoger)

2.15.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In deze kerk ging 1 uitvaartplechtigheid door in 2024.

2.16. Parochiekerk Sint-Amandus in Waarbeke.

2.16.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Amandus**

Geografische ligging

- Waarbekeplein , 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen ?

Bescherming: s aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Amandus met kerkhof](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

2.16.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving

Neoclassicistisch getinte kerk met omringend kerkhof en -muur van baksteen; deels behouden zandstenen muur en pijlers aan de westzijde. Circa 1847 gebouwd ter vervanging van het oorspronkelijke achthoekige bedehuis.

De plattegrond omvat een ingebouwde westertoren, een driebeukig schip van vier traveeën, een koor met één rechte travee en blinde halfronde sluiting geflankeerd door twee sacristieën. Baksteenbouw op een plint van zandsteen afgelijnd door zandstenen hoekblokken. Leien zadeldak.

Westgevel gedomineerd door de licht vooruitspringende portaaltravee, afgelijnd door zandstenen hoekblokken, in klokvorm uitlopend op de ingebouwde westertoren. Rondboogportaal in een zandstenen muurvlak, gemarkeerd door een geprofileerde booglijst en verlengde imposten van arduin; rondboogvenster met vlakke arduinen booglijst voorzien van sluitsteen en imposten, blind oculus en galmgaten (een per wand), steigergaten en ingesnoerde naaldspits. Flankerende zijbeukgevels gemarkeerd door rondboognissen met beelden van Sint-Amandus en Sint-Rochus.

Met baksteen fries afgewerkte zijbeuken en koor verlicht door middel van rondboogvensters met arduinen lekdrempels en imposten. Calvarie tegen het koor. Noord- en zuid sacristie onder een lessenaars dak.

Vrij kleine binnenruimte verfraaid door een pastelkleurige beschildering. Tongewelf, scheibogen en zuilen met eenvoudige sokkel en dekblad in de middenbeuk. Pseudo-kruisribgewelf in zijbeuken en koor. Mobilair uit de 19de eeuw

b) Bouwfysische toestand

In het laatste verslag van Monumentenwacht wordt de algemene toestand van dit kerkgebouw als “goed” omschreven. Er zijn geen recente renovatiewerken uitgevoerd.

c) Architecturale mogelijkheden

(afbeelding: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8781>)

De Sint Amanduskerk met een ommuurd en aanwezig kerkhof is een goed onderhouden en kleine kerk, bestaande uit een portaal met doksaal, een driebeukig schip, een koor en twee sacristieën. De sacristieën zijn niet toegankelijk van buitenaf.

Alle rondboogvensters zijn eenvoudig, maar voorzien van kleurrijke afbeeldingen van heiligen.

In de kerk bevindt zich geen orgel. Er zijn twee biechtstoelen aanwezig in de zijbeuken. De zijwanden van de zijbeuken en het koor zijn bekleed met eenvoudige lambrisering. In de twee zijbeuken zijn altaren geplaatst. De preekstoel is duidelijk aanwezig in de kleine kerk.

De kerk heeft een oppervlakte van ongeveer 270 m² (volgens Geopunt) en biedt in de huidige opstelling plaats aan 46 aanwezigen. In de zijbeuken zijn geen stoelen voorzien. De huidige opstelling biedt een optimaal zicht op het altaar en het koor.

Compartimentering en uitbreiding

Door de relatief kleine oppervlakte van de kerk is het niet aangewezen om de kerk verder verticaal te compartimenteren. Links en rechts van het portaal zijn wel ruimtes die kunnen worden afgesloten en een nieuwe bestemming kunnen krijgen in het kader van de eventuele herbestemming van de kerk (bijvoorbeeld als berging, aangepast nieuw sanitair, kitchenette, vestiaire, etc.). Afhankelijk van de herbestemming kunnen horizontale verdelingen in het schip, gezien de hoogteverhouding in deze

kleine kerk. De keuzes voor opsplitsingen of compartimenteringen van de kerk moeten in het kader van de herbestemming, omdat ze steeds ten nadele zijn van de ruimtelijkheid van de kerk.

Het creëren van nieuwe openingen, ramen en deuren via het schip om zo de link met de omliggende speeltuin te versterken, is niet mogelijk zonder het onderbreken van de lambrisering.

Door het ommuurde kerkhof is er geen uitbreidingsmogelijkheid van de kerk.

Er kan echter onderzocht worden of de bestaande raamopeningen verlaagd kunnen worden, zodat de twee sacristieën bereikbaar zijn vanaf buiten en er zo een bijkomende ingang/uitgang wordt gecreëerd.

Toegankelijkheid

De kerk is momenteel zowel vooraan als achteraan toegankelijk via verschillende treden. De aanpalende straat ligt in een helling naast de oostgevel van de kerk. Op een gegeven moment is dit niveau gelijk met het niveau van de kerksite. Op die plaats kan een doorgang worden gemaakt door de kerkhofmuur, zodat de site toegankelijk wordt voor minder validen, hoewel dit wel door de nog bestaande graven zou gaan. Het portaal is dan nog steeds te bereiken via drie treden, waarvoor een helling aangelegd moet worden. Eenmaal binnen in de kerk is het grootste deel van de ruimte toegankelijk voor minder validen. Enkel achteraan, bij het koor, zijn er twee treden. Indien nodig kan ook hier aan één kant een helling worden aangebracht om het koor en de sacristieën te bereiken.

Voorzieningen

- Bij het binnenkomen van het portaal bevindt zich aan de linkerkant een deur naar een kleine sanitaire ruimte. Het sanitair kan aangepast en uitgebreid worden.
- Er is geen keuken aanwezig. Er kan onderzocht worden of de linkse sacristie kan voorzien worden van een keuken.
- Er is luchtverwarming aanwezig op stookolie via vloerkanalen.
 - o De technische ruimte bevindt zich in de rechter sacristie.

- De verwarmingsinstallatie is momenteel defect.
- In 2024 werden er meerdere herstellingen uitgevoerd maar de installatie is zwaar verouderd waardoor er steeds nieuwe herstellingen nodig zijn.
- Er is werkend audiosysteem aanwezig.
- Als verlichting zijn er halogeen spots aanwezig.
- Er is geen diefstal- en brandbeveiliging aanwezig.
- Er is bliksembeveiliging aanwezig maar niet meer conform. (score C)

Duurzaamheid

De parochiekerk Sint Amandus is geen beschermd monument en geen vastgesteld bouwkundig erfgoed. De staat van het dak kan onderzocht worden om te bepalen of isolatie en het plaatsen van zonnepanelen mogelijk zijn. Volgens de zonnekaart is 246,6 m² ideaal voor het plaatsen van zonnepanelen, d.w.z. bijna de volledige grote dakvlakken.

De groene zone toont het ideale dak gedeelte voor zonnepanelen.

Het plaatsen van dakisolatie vraagt verder onderzoek in het kader van een gewijzigd binnenklimaat en het verplaatsen van de condens oppervlakten.

Het volledige kerkhof is naast de graven voorzien van dolomiet of verharding in klinkers. Enige vergroening van de site is aangewezen. Als men aan ontgraving wil doen, biedt deze verhoogde site heel wat mogelijkheden omwille van de oppervlakte voor en achter de kerk en de centrale ligging van de volledige site.

Daarnaast kan onderzocht worden of het plaatsen van een regenwaterpunt mogelijk is door het hellend niveau zodat regenwater van de grote dakvlakken kan worden opgevangen voor hergebruik bij het sanitair.

2.16.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Dit kerkgebouw maakt geen deel uit van een beschermdorpsgezicht, wel van een erkend stiltegebied. Het gebouw is bereikbaar met de lijnbus, er is een beperkte parkeerruimte voor personenwagens. Er zijn geen andere gebedsruimten in de onmiddellijke buurt.

2.16.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er gaan geen liturgische diensten meer door in deze kerk.

In het kerkenbeleidsplan van 2016 was voor deze kerk de optie "herbestemming" weerhouden. In 2018 was er een project vanuit de stad om deze kerk als columbarium te gebruiken. Er was evenwel onduidelijkheid omtrent het eigenaarsstatuut van dit kerkgebouw, eerder gelaste notaris kreeg geen verdere opdracht.

Occasioneel concert ging door in deze kerk, alsook repetitie van een zangkoor.

>>vanuit de dienst samenleving: Kerk op snijpunt 3 gemeenten, kan in aanmerking komen voor verkoop (aan VZW waerbekehuis), stiltegebied, landschapspark, plaatsing columbarium 2025

2.17. Parochiekerk Sint-Amandus in Smeerebbe.

2.17.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Amandus**

Geografische ligging

- Smeerebbestraat, 9506 Geraardsbergen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint Bartholomeus Geraardsbergen

Eigenaar: Stadsbestuur Geraardsbergen

Bescherming: is aangeduid als **beschermd monument** [Parochiekerk Sint-Amandus met omgeving](#)
Deze bescherming **is geldig** sinds 13-10-1986

2.17.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving

Op een hoogte gelegen en aan het kruispunt van drie wegen (Dek-, Kerk- en Haststraat). Omringd door een kerkhof en hoge bakstenen muur met ezelsrug; trap en bakstenen hekpijlers ten westen. Gebouwd in de 18de eeuw met bewaard gotisch koor. Zaalkerkje met westtoren, schip van vier traveeën, koor van één rechte travee met driezijdige sluiting. Oostelijke sacristie van één travee.

Baksteenbouw met gebruik van zandsteen voor hoekstenen, plint, deuromlijsting en koorvensters. Leien zadeldaken.

Vierkante westtoren met rondboogvormige galmgaten; korte spits (tentdak). Rechthoekige deur in een traditionele zandstenen rondboogomlijsting met sleutel, imposten en gestrekte druiplijst. Rondboogvenster en drie oculi erboven.

Zijgevels geritmeerd door rondboogvensters met arduinen lekdrempels en vlakke bepleisterde en witbeschilderde omlijstingen. Geprofileerde stuckroonlijst. Zuidelijke sacristie met rechthoekige venster. Koor onder lagere bedaking dan schip; omlopend zandstenen cordon ter hoogte der onderdorpels. Spitsboogvensters met kwarthol beloop onder druiplijst met korte gestrekte uiteinden. Vernieuwde tweelichttracering. Gedicht oostelijk venster.

Overdekking door middel van tongewelf op pilasters ingewerkt in zijwanden. Houten straalgewelf voor koor.

Mobilair: Doopvont uit de 14de eeuw: achthoekige knip met bloemversiering (blauwe hardsteen) op een vernieuwde stenen voet.

Zandstenen grafkruis van 1721 tegen zuidgevel

d) Bouwfysische toestand

Kerkgebouw werd gesloten in gevolge herbestemming project.

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Kerkgebouw maakt het voorwerp uit van een herbestemmingsproject

2.17.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Niet meer relevant, gelet op lopend herbestemmingsproject.

2.17.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Kerkgebouw werd gesloten op 1 januari 2024 ingevolge het herbestemmingsproject. De procedure tot onttrekking aan de eredienst werd ingeleid in november 2024 bij de Bisschop van Gent. Bij decreet van 24 december 2024 werd deze kerk onttrokken aan de eredienst.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Geraardsbergen Centrum	Sint -Bartholomeuskerk	Eredienst met valorisatie
Nederboelare	Sint-Machariuskerk	Eredienst met valorisatie
Goferdinge	Sint-Bavokerk	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
Moerbeke	Onze-Lieve-Vrouw Geboorte	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
Ophasselt	Sint-Pieters-Banden	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
Viane	Sint-Amanduskerk	Eredienst, onderzoek naar nevenbestemming
Zandbergen	Onze-Lieve-Vrouwkerk	Eredienst met valorisatie, onderzoek naar nevenbestemming
Zarlardinge	Onze-Lieve-Vrouwkerk	Eredienst met valorisatie en nevenbestemming (studeerruimte)
Grimminge	Onze -Lieve-Vrouwkerk	Onderzoek naar neven- en/of herbestemming
Idegem	Sint-Pieters-Banden	Onderzoek naar neven- en/of herbestemming
Nieuwenhove	Sint Jan de Doper	Onderzoek naar nevenbestemming (kerk met belangrijke erfgoedwaarde)
Onkerzele	Sint Martinuskerk	Nevenbestemming (fietskerk)
Overboelare	Sint Aldegondekerk	Eredienst met valorisatie en medegebruik in de tijd
Schendelbeke	Sint Amanduskerk	Onderzoek naar neven- en/of herbestemming
Vloerzegem	Sint Mattheuskerk	Onderzoek naar neven- en/of herbestemming
Waarbeke	Sint Amanduskerk	Herbestemming
Smeerebbe	Sint Amanduskerk	Herbestemd (24.12.2024)

De vermeld optie werd weerhouden na raadpleging van het lokale kerkbestuur en houdt rekening met het huidige pastoraalplan dat al is meegedeeld aan de Bisschop. Het actueel gebruik van de kerken voor de erediensten (weekendvieringen) werd gewijzigd begin 2024. Deze regeling maakt het voorwerp uit van een bevraging bij de parochianen tot 2 februari 2025 en zal daarna worden geëvalueerd door de parochieploeg.

De toekomstvisie was ook het voorwerp van overleg tussen CKB en het Stadsbestuur op 19 februari ,3 en 25 maart 2025.

Kerkgebouwen zijn **niet meer uitsluitend bestemd voor de eredienst**, andere activiteiten die verenigbaar zijn met het sacrale karakter van het kerkgebouw en met de reeds aanwezige interieurelementen kunnen er doorgaan na instemming van de kerkraad.

Voor een aantal kerken wordt onderzocht of een neven- en/of herbestemming technisch en/of financieel haalbaar is.

Hierna wordt in een **synthesetabel per parochiekerk** informatie gebundeld in verband met het eigenaarsstatuut, erfgoedbescherming, actueel gebruik met het aantal erediensten in 2024 alsook de weerhouden opties voor het toekomstig gebruik.

Kerken		Beschermings statuut	Eigenaar	Actueel gebruik				Toekomstig gebruik
Pastoraal plan					Open kerk	erediensten 2024	Huidige Nevenfunctie	Nieuw voorstel
Centrum kerk	Centrum	Beschermd 5/5	Kerkfabriek	Eredienst	Open kerk	142	Valorisatie	eredienst met valorisatie
	Nederboelare	geen 2/5	Kerkfabriek	Eredienst	Open kerk	126	Valorisatie	eredienst met valorisatie
Periodieke Eredienst op zondag	Zandbergen	Beschermd 4/5	Stad	Eredienst	Open kerk	23	Valorisatie	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
	Ophasselt	Beschermd 4/5	Stad	Eredienst		44		Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
	Goederdinge	geen 3/5	Stad	Eredienst	Open kerk	12	Valorisatie	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
	Zarlardinghe	geen 3/5	kerkfabriek	Eredienst	Open kerk	11	Valorisatie, nevenbestemming	Eredienst met valorisatie en nevenbestemming (studeerruimte)
	Viane	orgel beschermd 3/5	kerkfabriek	Eredienst		12	Valorisatie	Eredienst, onderzoek naar nevenbestemming
	Moerbeke	orgel beschermd 3/5	kerkfabriek	Eredienst	Open kerk	34	Valorisatie	Eredienst met valorisatie en onderzoek naar nevenbestemming
Andere erdiensten behalve zondags-liturgie	Overboelare	orgel beschermd 3,5/5	stad	Eredienst	Open kerk	32	Valorisatie en medegebruik	Eredienst met valorisatie en medegebruik in de tijd
	Onkerzele	orgel beschermd 3/5	kerkfabriek	Eredienst	Restaurantie			nevenbestemming : fietskerk
	Nieuwenhove	Beschermd 4,5/5	stad	Eredienst	Open kerk	1		nevenbestemming (erfgoedwaarde)
	Grimminge	geen 3,5/5	stad	Eredienst	Open kerk	6	valorisatie	onderzoek naar neven- of herbestemming
	Idegem	orgel beschermd 4/5	stad	Eredienst		7		onderzoek naar neven- of herbestemming
	Schendelbeke	Beschermd 4/5	stad	Eredienst		9	valorisatie	onderzoek naar neven- of herbestemming
	Vloerzegem	Beschermd 4,5/5	stad	Eredienst		1		onderzoek naar neven- of herbestemming
Her bestemming	Waarbeke	geen 2/5	stad	Eredienst	Open kerk	0	valorisatie	herbestemming
	Smeerebbe	Beschermd 3,5/5	stad			0	herbestemming	herbestemd
			Kerkfabriek =6 Stad = 11	16		460		Eredienst = 9
						87%		
						8%		
						5%		

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

- **Lange termijnvisie (2026-2031)** voor alle parochiekerken van Geraardsbergen met volgende basiselementen:
- Termijnvisie, blijft gebaseerd op het pastoraal plan, heeft een **breed lokaal draagvlak**, door frequente consultatie (1x per 2 jaar) van rechtstreeks betrokkenen (pastoraal team, parochieploeg, kerkbesturen, stadsbestuur) en ook van andere lokale actoren (dorpsraad, verenigingen, lokale school).
- Gelet op het **hoog aantal kerken** waarvoor geopteerd werd om neven-of herbestemming te onderzoeken, zullen deze analyses gespreid worden in de tijd en in functie van de beschikbare capaciteit en financiële middelen. In de periode 2026-2028 zullen de parochiekerken van Grimminge, Goeferinge, Nieuwenhove en Viane aan bod komen. In de periode 2029-2031 kan ook voor de andere kerken het onderzoek worden uitgevoerd.
- Het is **de eigenaar van het betrokken kerkgebouw** die het initiatief en leiding neemt van het onderzoek in overleg met de kerkfabriek of het stadsbestuur.
- Op het **jaarlijks** overleg tussen het Stadsbestuur en het Centraal Kerkbestuur zal er **wederzijds rapportering** over de uitvoering van de onderzoeken worden weergegeven als ook afspraken worden gemaakt over welke onderzoeken er worden opgestart.
- Advies inwinnen omtrent de realisatie (technische en financiële inschatting) van **mogelijke nevenbestemmingen** van kerken die nog deels voorbehouden blijven voor de eredienst
- Advies inwinnen van deskundigen in verband met **de objectieve inschatting van de erfgoedwaarde en het herbestemmingsprofiel** van de kerken die in aanmerking komen voor een herbestemming.
- Het onderzoek van (bijkomende) nevenbestemmingen of een herbestemmingsproject zullen **bijkomende financiële middelen vergen**, die worden voorzien in het financieel meerjarenplan van de stad.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de stad na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Gent en door de gemeenteraad van Geraardsbergen. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur worden vernieuwd of herbevestigd.